

OPINNÄYTETYÖ

Vahvuustyökalu vapaaehtoisten leiriohjaajien ohjaajuuden tukena

Karoliina Kudjoi

Yhteisöpedagogi AMK
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(5/2022)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi (AMK)

Tekijät: Karoliina Kudjoi

Opinnäytetyön nimi: Vahvuustyökalu vapaaehtoisten leiriohjaajien ohjaajuuden tukena

Sivumäärä: 39 ja 4 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Sirpa Ali-Melkkilä, Annikki Kluukeri

Työn tilaaja(t): Parasta Lapsille Ry

Tämän opinnäytetyön tilaajana on Parasta Lapsille -järjestö ja se on toteutettu Näe hyvä mussa -toimintaan. Opinnäytetyön keskeisenä ajatuksena oli luoda tilaajalle malli, jonka avulla tilaaja tukee vapaaehtoisten leiriohjaajien ohjaajuutta yksilöllisesti ja vahvuuslähtöisesti leiriympäristössä. Opinnäytetyön kautta tilaajalle syntyi vahvuus työkalumalli.

Opinnäytetyön keskeiseksi tavoitteeksi muodostui tilaajalla käytössä olevan ohjaajamatriisin kehittäminen vahvemmin leiriarjesta ja yksilön tarpeista lähteväksi. Ohjaajamatriisin tarkoituksena oli ollut kartoittaa vapaaehtoisten leiriohjaajien ohjaustaitoja ja mahdollistaa niiden hyödyntäminen käytännön leirityössä. Matriisin käytön koettiin jääneen leiritoiminnassa kuitenkin vähäiseksi ja sitä kautta myös matriisin avulla saadun tiedon hyödynnettävyys oli heikkoa. Toisena opinnäytetyön tavoitteena oli vahvistaa positiivisen pedagogiikan keinoja työtiimissä sekä tuoda suunnitelmallisesti vahvuuslähtöisyyttä osaksi työtiimin toimintaa.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja siinä käytettiin toimintatutkimusta, osallistavaa havainnointia sekä yhteisöllisiä ideointimenetelmiä. Opinnäytetyö toteutettiin prosessinomaisesti. Ensimmäisessä vaiheessa rakennettiin työtiimin kanssa uutta toimintamenetelmää vanhan matriisin tilalle. Tätä menetelmää kutsutaan vahvuustyökaluksi, ja se rakentuu viiden kysymyksen ympärille. Vahvuustyökalua käytettäessä pohditaan työtiimin kanssa yhdessä: ketä tiimiin kuuluu, mikä on kenenkin vahvuus leirillä toimittaessa, mitä jokainen arvostaa tiimityössä ja mitä taitoja kukin haluaisi omassa toiminnassaan kehittää, sekä mistä kukin kokee voimaantuvansa. Vastaukset kootaan tiimin yhteiseksi kuvaksi, jota kutsutaan vahvuustyökaluksi. Toisessa vaiheessa vahvuustyökalu otettiin käyttöön kokeilukaupungissa, jonka kokemuksen pohjalta vahvuustyökalua kehitettiin. Kolmannessa vaiheessa vahvuustyökalu asetettiin käyttöön kaikille Näe hyvä mussa -toiminnan työtiimeille neljässä toteutuskaupungissa. Näiden kolmen vaiheen jälkeen vahvuustyökalun käytöstä kerättiin palautetta ja kehittämisideoita yhteisöllisten ideointimenetelmien avulla.

Kerätyn palautteen kautta vahvuustyökalun koettiin tukevan yksilöllistä ohjaajutta, vahvistavan työtiimin ryhmäytymistä sekä helpottavan leirityön suunnittelua ja vahvuuksista lähtevää vastuunjakoa. Vastaajien palautteen mukaan vahvuustyökalua olisi hyvä vielä kehittää ajankäytön, aikataulutuksen ja työnjaon näkökulmasta käsin. Opinnäytetyön kautta tilaajalle rakentui vahvuustyökalu -malli, joka tarjoaa tilaajalle uudenlaisen tavan kohdata, tukea ja motivoida vapaaehtoisia leiriohjaajia. Vahvuustyökalun kautta tilaajalle tarjoutuu mahdollisuus toimia vapaaehtoisten kanssa vahvuuslähtöisesti ja vastata sen avulla vapaaehtoistyössä käynnissä olevaan muutokseen.

Asiasanat: vapaaehtoistyö, leiri, vahvuudet, positiivinen pedagogiikka, ohjaajuus

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community educator, NGO and Youth work

Author: Karoliina Kudjoi

Title: Strength tool to support directiveness of voluntary camp tutors

Number of Pages: 39 and 4 attachment pages

Supervisor(s): Sirpa Ali-Melkkilä, Annikki Kluukeri

Commissioned by: Parasta Lapsille ry

The customer for this thesis is Parasta Lapsille organization and it's executed for Näe hyvä mussa activity. The main aim of the thesis was to provide a model for the customer by which the costumer could support voluntary camp tutors' directiveness individually and in strength-addressing way in camp environment. By establishing this thesis, the strength tool model was created for the customer.

Making the formerly utilized customer's tutoring matrix to be more strength-addressing and camp-oriented became the essential goal of this thesis. The purpose of the tutoring matrix had been to map out the volunteer's tutoring skills and to make possible using them in a practical camp environment. Using the matrix was experienced to remain slight and therefore the gained information was useful. The second purpose of this thesis was to build up means of positive pedagogy in work teams and to bring strength-addressing policy to teams.

The method of this thesis was qualitative study following activity analysis, inclusive observation and communal idea methods. The thesis was conducted in process. In the first part the new working method was created with the team to replace the old matrix. This method is called the strength tool and it's built on five questions. Using the strength tool is divided into questions: who form the team, which are the individual strengths, what values are appreciated in teamwork, which abilities need to be developed and what things can one perceive empowering. The answers are framed in one picture which is called the strength tool. In the second part the strength tool was introduced to test cities and later developed on account of its praxis. In the third part the strength tool was established into use for every Näe hyvä mussa work teams in four test cities. After these three parts the gained information and developed ideas of the strength tool was collected with communal ideation methods.

After received feedback, the strength tool was perceived to support individual directiveness, to strengthen team's grouping and to make easier planning the camp work and responsibility in terms of individual strength. According to feedback the strength tool still requires a little more processing in allocating time and in sharing working tasks. This thesis created the strength tool model which provides the customer the new way to face, to support and to motivate voluntary camp tutors. The strength tool gives the customer a choice to work with volunteers in strength-oriented way and gives answers in the ongoing change in voluntary work.

Keywords: Volunteering, camp, strength, positive learning

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	8
	2.1 Parasta Lapsille ry	8
	2.2 Näe hyvä mussa -toiminta.....	8
	2.3 Leiri toimintaympäristönä.....	9
3	TUTKIMUSTYÖN LÄHTÖKOHDAT	11
	3.1 Opinnäytetyön tarve.....	11
	3.2 Opinnäytetyön tavoitteet.....	12
	3.3 Vahvuustyökalu-malli.....	12
4	TIETOPOHJA	13
	4.1 Vapaaehtoistyö.....	13
	4.2 Positiivinen pedagogiikka.....	14
	4.3 Vahvuuslähtöisyys ohjaajuuden voimavara.....	16
	4.4 Työskentely tiimissä	18
5	TUTKIMUSMENETELMÄT	21
	5.1 Toimintatutkimus	21
	5.2 Osallistuva havainnointi.....	22
	5.3 Yhteisölliset ideointimenetelmät	23
6	AINEISTON KERUU JA ANALYYSI	25
7	TULOKSET	27
	7.1 Kokeilujakson tulokset.....	27
	7.2 Kevään 2022 toteutuksen tulokset	27

8	JOHTOPÄÄTÖKSET	32
9	ARVIONTI	34
	9.1 Eettisyys	34
	9.2 Kompetenssiosaaminen	35
	9.3 Tilaajan arvio	36
	9.4 Oma arvio opinnäytetyö prosessista	36
	LÄHTEET	38
	LIITTEET	40

1 JOHDANTO

Teen opinnäytetyötä Parasta Lapsille ry:lle. Opinnäytetyö toteutetaan Näe hyvä mussa -toimintaan. Opinnäytetyön tarve on noussut tilaajan tarpeesta lähteä vahvistamaan toiminnalle asetettua tavoitetta: vapaaehtoisten leiriohjaajien ammattitaidon ja ohjaajuuden suunnitelmallinen vahvistaminen. Käytännössä opinnäytetyössä vahvistan tämän tavoitteen toteutumista ja tuen työtiimin ryhmäytymistä vahvuusperusteisesti.

Työskentelen tällä hetkellä Näe hyvä mussa -toiminnassa ja siksi minun olikin luontevaa tarttua tähän työhön. Tilaajalla on ollut käytössä ryhmäytymiseen liittyen ohjaajamatriisi, jonka avulla kartoitetaan leirille tulevien ohjaajien taitoja ja kiinnostuksen kohteita, sekä saadaan kokonaiskäsitys tiimin jäsenten osaamisesta. Omakohtaisen kokemuksen ja perehdytyksessä saamani palautteen kautta hahmotin matriisin käytön haastavuuden käytännössä sekä sen täyttämiseen liittyvän itsekriittisyyden omaa osaamistaan kohtaan. Matriisia täyttäessä koettiin haastavana lähteä pohtimaan omaa osaamistaan tuntemattomassa ryhmässä. Lisähaasteena oli oman osaamisen pohtiminen ja tunnistaminen leiri-arjesta käsin, sillä osa työtiimin jäsenistä ei ollut toiminut leiriympäristössä aikaisemmin.

Kokeilimme työtiimin kanssa lähestyä ryhmäytymistä uudesta näkökulmasta, minusta leiriin päin. Aloitimme tiiminä kehittämään toimintatapaa, jossa vapaaehtoisten leiriohjaajien yksilölliset vahvuudet tulivat ryhmäytymisen ja ohjaajuuden vahvistamisen pohjaksi. Tämän jälkeen heidän oli helpompaa lähteä pohtimaan omaa osaamistaan suhteessa leiriin sekä nimeämään taitoja, joita heillä on halu kehittää omassa toiminnassaan. Tämän työskentelyn kautta saimme arvokasta tietoa tiimityöstä, ryhmäytymisestä sekä yhteisestä osaamisesta tulevien leirien suunnittelua varten. Kerätty tieto koottiin yhteen kaavioon, jota käytämme ryhmäytymisen ja suunnittelun tukena läpi toimintakauden. Tämän kaavion avulla pystymme tarjoamaan vapaaehtoisille vahvuuksien mukaista vastuuta ja lähdemme yhdessä tukemaan ja vahvistamaan heidän nimeämiään kehityskohtia. Tästä työskentelystä syntyneitä työkalua kutsun tässä opinnäytetyössä vahvuustyökaluksi.

Vahvuustyökalua testattiin syksyllä 2021 kokeilukaupungissa. Kokeilusta saadun palautteen kautta vahvuustyökalua kehitettiin. Tämän jälkeen se asetettiin yhteisesti käyttöön vuoden 2022 tammikuussa kaikille Näe hyvä mussa -toiminnan työtiimeille. Lopuksi työtiimeiltä kerättiin palautetta ja ajatuksia vahvuustyökalun käytöstä sekä sen kehittämisestä. Kerätyn aineiston pohjalta esiin nousi vahva ja positiivinen käyttökokemus ja muutama keskeinen ajankäyttöön

liittyvä kehittämiskohta. Opinnäytetyön kautta tilaajalle rakentui vahvuustyökalu -malli, joka tarjoaa uudenlaisen tavan kohdata, tukea ja motivoida vapaaehtoisia. Vahvuustyökalu tuo tilaajalle mahdollisuuden toimia vapaaehtoisten kanssa vahvuuslähtöisesti ja vastata sen avulla vapaaehtoistyön muutokseen.

2 TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

2.1 Parasta Lapsille ry

Työntilaajana toimii Parasta Lapsille ry, joka on valtakunnallinen lastensuojelujärjestö. Järjestöllä on toimintaa ympäri Suomea ja se koostuu keskusjärjestöstä sekä noin kymmenestä paikallisyhdistyksistä. Järjestön toiminnan tavoitteena on vahvistaa lapsiperheiden jaksamista arjessa ja tukea heidän hyvinvointiansa. Parasta Lapsille ry on perustettu vuonna 1945 ja sen toiminnan yhtenä keskeisenä kivijalkana on vapaaehtoisuus. Vapaaehtoisuus näkyy koulutettuina vapaaehtoistyöntekijöinä, joiden merkitys korostuu vahvasti etenkin leiritoiminnan mahdollistumisena. Järjestön toiminnassa on vuosittain mukana noin 200 koulutettua vapaaehtoista leiriohjaaja. Vapaaehtoisille leiriohjaajille tarjotaan toiminnan alussa peruskoulutus ja sen lisäksi heillä on toiminnassa oloaikana lisäkoulutusmahdollisuuksia useita kertoja vuodessa. Parasta Lapsille -järjestön toiminta on painottunut toteuttamaan leiritoimintaa loma- ja viikonloppuaikoina lapsille, perheille ja nuorille. Lisäksi järjestö osallistuu kansainväliseen avustustoimintaan esimerkiksi Chilessä. Järjestöllä on kaksi omaa leirikeskusta: Koivuhaka Haukiputaalla ja Pukkila Virroilla. (Parasta lapsille ry 2022a.)

Parasta lapsille ry:n toiminta on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumatonta sekä voittoa tavoittelematonta. Kaikkea järjestön toimintaa ohjaa ajatus kansalaisten hyvinvoinnista ja yhteiskunnallisesta tasa-arvosta sekä heikommassa asemassa olevien ihmisten tukemisesta. Järjestöllä on vahvat arvot: moninaisuus, luotettavuus, yhteisöllisyys ja kestävä kehitys. Arvojen lisäksi toimintaan vankasti vaikuttavana tekijänä on YK:n lasten oikeuksien sopimus. Järjestön toimintaa rahoitetaan pääosin STEAn ja Lasten Päivä Säätiön kautta. Lisäksi Parasta Lapsille on mukana toteuttamassa erilaisia hankkeita yhteistyössä useiden toimijoiden kanssa. (Parasta lapsille ry2022b.)

2.2 Näe hyvä mussa -toiminta

Näe hyvä mussa -toiminnan keskeisenä tavoitteena on vahvistaa lapsen minäkuva ja itsetuntoa sekä tukea vanhemmuutta. Toiminnan kautta pyritään vahvistamaan perheen voimavaroja ja arjenhallintaa sekä tarjoamaan kriisiytymisuhassa oleville perheille varhaista tukea. Näe hyvä mussa -toiminta koostuu viidestä leiriviikonlopusta saman lapsiryhmän kanssa puolen vuoden aikana. Näe hyvä mussa -toiminnan keskeisenä keinona on positiivisen pedagogiikan hyödyntäminen leirityön suunnittelussa ja toteutuksessa. Toiminnassa lapsi tulee nähdyksi

ainutlaatuisena itsenään. Leiritoiminnan työtiimit koostuvat leirijohtajasta ja leiripedagogista sekä neljästä koulutetusta vapaaehtoisesta leiriohjaajasta, jotka toimivat yhdessä kaikkina viitenä leiriviikonloppuna. Leiritoiminta on suunnattu ennaltaehkäisevän tuen tarpeessa oleville perheille. Toiminnan kohderyhmänä on 9–13-vuotiaat lapset. Näe hyvä mussa -toimintaa järjestetään neljässä kaupungissa: Oulussa, Riihimäellä, Hämeenlinnassa ja Tampereella. Toiminta on perheille maksutonta, ja se rahoitetaan kuntayhteistyöllä sekä STEAn tuella. Kun perhe hakee leirille, he täyttävät hakemuksen, johon perhe liittää suosittelijan suosituksen. Suosittelijana voi toimia esimerkiksi perhe- tai sosiaalityöntekijä tai henkilö, joka kokee toiminnasta olevan hyötyä perheen ja lapsen hyvinvoinnille. (Näe hyvä mussa 2022.)

Näe hyvä mussa -toiminnassa leirillä pyritään luomaan turvallinen ympäristö, johon lapsella on helppo tulla ja jossa on hyvä olla omana itsenään. Turvallisuuden tunnetta vahvistetaan toiminnassa toistuvilla tutuilla rutiineilla ja myönteisellä ilmapiirillä. Ennen toiminnan alkua jokaiselle lapselle asetetaan yksilöllinen tavoite, jota leirin aikana tietoisesti vahvistetaan. Tällaisia tavoitteita voivat olla esimerkiksi tunne- tai sosiaalisten taitojen tai kaverisuhteiden tukeminen. Näe hyvä mussa -toiminta on aloitettu Parasta Lapsille -järjestön hankkeena vuosina 2019–2021, ja se on saanut pysyvän toiminnan rahoituksen vuodesta 2022 lähtien. (Parasta lapsille ry2022c.)

2.3 Leiri toimintaympäristönä

Leiri on yleinen toimintaympäristö yhteisöpedagogin työympäristönä, erityisesti erilaiset järjestöt ja seurakunnat ovat erikoistuneet leirimuotoiseen toimintaan. Lisäksi myös kunnat järjestävät loma-aikoina leiritoimintaa lapsille, perheille ja koululaisille. Usein leiritoiminnassa on nähtävissä jokin yhteinen toimintaa ohjaava teema. Riippumatta siitä kuka leiritoiminnan järjestäjänä on, leirillä on usein mukana vapaaehtoisia toimijoita, joiden ansiosta leiritoiminnasta saadaan mahdollisimman monipuolista.

Opinnäytetyö toteutetaan työväliseksi leiriympäristössä tapahtuvaan työhön. Leiri on työympäristönä ainutlaatuinen ja kokonaisvaltainen. Leirille saapuessa samaan paikkaan kokoontuu ihmisiä erilaisista elämäntilanteista ja erilaisilla odotuksilla. Nämä ihmiset toimivat tiiviisti yhdessä aktiivisesti arjen taitojen ja monipuolisen leiriohjelman äärellä, lyhyen ennalta määritellyn ajan. (Ketola 2002, 72.) Leiriympäristössä ryhmäydytään, tutustutaan ja toimitaan tavallisesta poikkeavissa olosuhteissa uusien ihmisten kanssa. Teoksessa Kasvu vapauten

kerrotaan leirien voimakkaan positiivisen vaikutuksen leiriläisiin syntyvän siitä, että ihmisellä on mahdollisuus irrottautua arjen olosuhteista ja ympäristöstä. (Kauppila 2021, 285).

Leirillä toimiessa on tärkeä huomioida jo toiminnan suunnittelussa Maslow'n tarvehierarkia. Tällöin leiristä muotoutuu turvallinen ja yksilölliset tarpeet huomioiva ympäristö, joka vahvistaa jokaisen yksilön mahdollisuuksia kiinnittyä ryhmään. Tarvehierarkia koostuu fysiologisista tarpeista, turvallisuuden tunteen kokemuksesta, sosiaalisten ja arvostuksen tarpeiden huomioimisesta sekä siitä, että yksilön tarpeet toteuttaa itseään tulevat mahdollisiksi. (Ketola 2002, 374-375.)

Toimintaympäristönä leiri luo toimijoille erityisen kokemuksen olla osa ryhmää yksilönä. Leirillä erilaisten ihmisten kanssa yhdessä toimimista opetellaan luontevasti ja aktiivista toisilta oppimista tapahtuu lähes huomaamatta koko ajan. Leirityön erityisyys näkyy myös siinä, että yksilöt ovat riippuvaisia toisistaan. Se edesauttaa ryhmän ympärille rakentuvaa vahvan yhteisöllisyyden kokemuksen syntymistä. (Kauppila 2021, 280–281.)

Leireillä on vahvasti läsnä myös seikkailun kokemus, toisille jo tavalliset arkiset asiat poissa kotoa näyttäytyvät vaihteluna, jännittävänä ja uutena kokemuksena. Leiritoiminnassa voi syntyä myös ajattelun ja mielikuvituksen kautta tapahtuvia elämyksiä sekä seikkailun kokemuksia. (Kauppila 2021, 284.) Toimintaympäristönä leiri tarjoaa yksilölle paikan, jossa hän pääsee pohtimaan omaa toimintaa osana ryhmää ja turvallisen ympäristön, jossa opetella itsestä huolehtimisen taitoja sekä kasvaa yksilönä ryhmässä. (Ketola 2002, 374–375). Parhaimmillaan yksilö voi kokea itsensä hyväksytyksi omana itsenään osana ryhmää. (Kauppila 2021, 280).

Leiri toimintaympäristönä Näe hyvä mussa -toiminnassa ja tässä opinnäytetyössä näkyy siten että toiminta toteutetaan täysin leirimuotoisena. Ensimmäiselle leirille kokoontuu joukko toisille tuntemattomia ihmisiä, niin lapsia kuin aikuisiakin. Toiminnan edetessä vähitellen ihmiset tutustuvat toisiinsa ja muotoutuvat ryhmäksi. Leirit kestävät perjantaista sunnuntaihin ja niitä toteutetaan viiden viikonlopun verran puolen vuoden aikana. Tänä aikana toiminnan ympärille muodostuu tiivis toisistaan riippuvaisiksi muotoutunut turvallinen ryhmä, jossa parhaimmillaan jokainen voi olla oma itsensä ja kokea olevansa osa yhteisöä.

3 TUTKIMUSTYÖN LÄHTÖKOHDAT

3.1 Opinnäytetyön tarve

Opinnäytetyön tarve syntyi tilaajan tarpeesta lähteä vahvistamaan Näe hyvä mussa -toiminnan tavoitetta vapaaehtoisten leiriohjaajien ohjaajuuden vahvistamiseen liittyen sekä omakohtaisesta kokemuksesta lähteä kehittämään tilaajalla käytössä olevaa ohjaajamatriisia (LIITE1) vahvemmin käytännönläheiseksi. Yhtenä tarpeena työlle oli tuoda vahvuuslähtöisyyttä osaksi ryhmäytymistä ja työtiimin toimintaa. Työtiimit työskentelevät positiivisen pedagogiikan keinoin lapsien kanssa, joten on tärkeää huomata hyvä myös työtiimin sisällä sekä vahvistaa tiimin sisäistä toimintaa vahvuuksista käsin. Lisäksi keskeisenä opinnäytetyön tarpeena on työtiimien ryhmäytymisen vahvistaminen. Näe hyvä mussa -toiminnassa työtiimit koostuvat leirijohtajasta, leiripedagogista ja neljästä koulutetusta vapaaehtoisesta leiriohjaajasta.

Toiminnassa aikaisemmin käytössä ollut ohjaajamatriisi sisälsi taulukkolistauksen erilaisista taidoista ja työkaluista, joiden osaamista ohjaajilta kartoitettiin. Esimerkkejä taidoista, joita matriisilla kartoitettiin, olivat ryhmänohjaus, tunnetaito-ohjaus, viestintä, vastuunottaminen, valokuvaus sekä it-osaaminen. Ohjaajilla oli mahdollisuus määrittää oma osaaminen neljän eri vaihtoehdon kautta: on kiinnostusta, kiinnostaa oppia, ei kiinnosta ja haluan jakaa osaamistani. Tämä matriisi täytettiin tiimin kanssa osana työhön perehdytystä ensi kertaa tavattaessa. Täyttämisen jälkeen matriisit jäivät leiripedagogin ja leirijohtajan käyttöön.

Oma kokemukseni matriisin täytöstä niin vapaaehtoisena leiriohjaajana kuin leiripedagogina, on ollut se, että matriisin täyttö koettiin vaikeaksi juuri leiritoiminnan näkökulmasta käsin. Kaikille tiimin jäsenillä ei ollut välttämättä kokemusta leirityöstä, mikä haastoikin oman osaamisen arviointia. Oman osaamisen tunnistaminen ja arviointi koettiin haastavaksi jo muutoinkin. Toinen merkittävä havainto matriisin käyttöön liittyen oli saadun tiedon hyödyntäminen. Käytännössä tietoa kerättiin, mutta sen kuljettaminen osaksi leirien suunnittelua ja leiritoimintaa jäi hyvin vähäiseksi. Tämän vuoksi myös motivaatio matriisin täyttöön heikentyi kausi kaudelta ainakin omassa tiimissäni. Syntyi tunne, että tehdään jotain vain tekemisen vuoksi eikä niinkään siksi, että asialla olisi käytännössä merkitystä arjen toiminnan kannalta. Näiden kokemusten kautta oli luontevaa lähteä etsimään ratkaisua ohjaajuuden vahvistamisen tavoitteelle matriisin kehittämisen kautta.

3.2 Opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tilaajalle malli, jonka avulla vapaaehtoisten leiriohjaajien ohjaajuutta voidaan vahvistaa ja kehittää työryhmän tukemana. Käytännössä tavoitteita lähestyttiin käytössä olevan ohjaajamatriisin kehittämisen kautta. Tarkoituksena oli saada ohjaajamatriisi toimivaksi arjen tarpeista lähteväksi työkaluksi, joka palvelee juuri leirillä työskentelyä. Opinnäytetyön kautta kehitettyä mallia kutsutaan tässä työssä vahvuustyökaluksi. Toiseksi opinnäytetyön tavoitteeksi muodostui positiivisen pedagogiikan keinojen ja vahvuuslähtöisyyden tuominen osaksi työtiimiä sekä ryhmäytymisen tukemista ja työelämätaitojen vahvistaminen.

3.3 Vahvuustyökalu-malli

Vahvuustyökalu rakentuu viiden kysymyksen kautta (LIITE2), asioita pohditaan työryhmässä yksilöstä työtiimiä ja leiriä kohti. Ensimmäisenä tiimin jäsenet tutustuvat toisiinsa pohtimalla ääneen keitä ja millaisia ihmisiä he ovat, seuraavaksi he pääsevät keskustelemaan siitä missä kokevat olevansa taitavia ja mitkä ovat vahvuuksia leirillä toimiessa. Kolmantena asiana tiimin jäsenet nimeävät itselleen omaan ohjaajuuteen liittyvän taidon, jota haluavat lähteä kehittämään toimintakauden aikana. Lopuksi tiimissä keskustellaan tiimityöhön liittyvistä yksilöiden toiveista ja niistä seikoista, joiden avulla yksilöt kokevat voimaantuvansa leiriarjen keskellä.

Vahvuustyökalua täytetään aktiivisesti työtiimin tutustumisvaiheessa ennen varsinaisen leiritoiminnan alkua. Leiritoiminnan aikana vahvuustyökalua on tarkoitus hyödyntää leirisuunnittelujen ja -purkujen yhteydessä, tietoisena vahvuuksista ja kehittämiskohteista lähtevänä vastuunjakona. Leirikauden lopussa vahvuustyökalun kautta arvioidaan työtiimin kokemusta siitä, kuinka jokainen on päässyt hyödyntämään yksilöllisiä vahvuuksiaan ja onko alkukaudesta asetetut kehitettävät taidot vahvistuneet.

Ohjaajuuden vahvistamisen lisäksi vahvuustyökalun tarkoituksena on vahvistaa tiimin ryhmäytymistä ja tarjota vapaaehtoiselle leiriohjaajalle väylä kertoa toiveita ja tarpeita työtiimille. Vahvuustyökalun avulla on tarkoitus vahvistaa vapaaehtoisten leiriohjaajien kohtaamista ja yksilöllistä ohjaajuutta sekä tukea hyvän näkemistä tiimeissä vahvuuslähtöisen työskentelyn avulla.

4 TIETOPOHJA

Tämän opinnäytetyön tietopohja rakentuu opinnäytetyön kannalta keskeisten käsitteiden ympärille. Keskeisiksi käsitteiksi tähän työhön valikoitui vapaaehtoistyö, positiivinen pedagogiikka ja vahvuuslähtöisyys ohjaajuuden voimavarana sekä työskentely tiimissä. Näitä käsitteitä avaan tässä kappaleessa teoria aineiston avulla.

4.1 Vapaaehtoistyö

Valitsin vapaaehtoistyön yhdeksi tietopohjan osaksi, sillä vapaaehtoistyö on keskeistä tilaajajärjestössä. Vapaaehtoistyöllä on vahvat juuret ja perinteet kansalaistoiminnan ja järjestötyön kentällä. Opinnäytetyöni kietoutuu vapaaehtoistyön ympärille näkyvästi. Omakohtainen kokemukseni on, että tänä päivänä vapaaehtoistyö elää muutoksessa ja vapaaehtoistyöntekijöiden motivointi ja sitoutuminen on haastavaa. Vapaaehtoistyö on itselleni tuttua myös omakohtaisen kokemuksen kautta, sillä olen toiminut useissa järjestöissä vapaaehtoisena vuosien aikana. Sitä kautta myös arvostus ja kunnioitus vapaaehtoistyöntekijöitä kohtaa on suuri ja tämä aihe on myös erityisen tärkeä koko toimialaa ajatellen.

Vapaaehtoistyötä tehdään Suomessa paljon, sitä toteutetaan useimmiten kolmannen sektorin toiminnassa. Vapaaehtoistyö voidaan määritellä toiminnaksi, jossa henkilö tekee työtä, josta hänelle ei makseta korvausta. Merkityksellistä on, että tätä työtä tehdään vapaaehtoistyöntekijälle tärkeän asian parissa. Yksi vapaaehtoistyön tunnusmerkkejä on se, että vapaaehtoinen toimija tekee vapaaehtoistyötä tavallisen ihmisen osaamisesta käsin, eikä toiminta vapaaehtoistyön parissa vaadi ammatillista osaamista. (Kansalaisareena.fi 2022.)

Vapaaehtoistyötä toteuttaessa tulee vapaaehtoistyön tarve olla selkeästi määritelty ja vapaaehtoistyötä varten tarvittavat resurssit koordinoinnin ja tuen näkökulmasta riittävät. Tällöin vapaaehtoisen on selkeä lähteä toimintaan mukaan ja hän tietää mitä häneltä odotetaan ja kehen olla yhteydessä tarvittaessa. Vapaaehtoistyötä toteutetaan usein tiiviissä yhteistyössä ammatillisen työn kanssa. Tällöin on tärkeää pitää mielessä, ettei vapaaehtoistyö saa korvata ammatillista työtä tai toisinpäin, vaan ne kulkevat rinnakkain toisiaan täydentäen. Rinnakkain toimiessa ammatillisella henkilöllä on koulutuksen kautta saatu asiantuntijuus ja ammattinsa kautta tuleva rooli, vapaaehtoinen tuo työhön vahvan arvopohjan ja henkilökohtaisen sitoutumisen toimintaan sekä arvokasta aikaa. (Porkka 2009, 65, 68.)

Vapaaehtoistyöntekijöitä motivoivat vapaaehtoistyössä monenlaiset asiat. Yhdistävänä tekijänä voidaan kuitenkin usein nähdä ihmisten henkilökohtaiset kokemukset kohtaamisen merkityksellisyydestä ja vahva halu olla avuksi toisille ihmisille. Näiden kautta vapaaehtoistyötä tekevä ihminen saa vahvistusta omalle merkityksellisyyden kokemukselle. Usein vapaaehtoistyö tarjoaa tekijälleen mahdollisuuden oppia uutta ja kehittyä ihmisinä, tämän koetaan olevan yksi merkityksellinen vapaaehtoistyöhön lähtemisen motiiveista. (Lahtinen 2003, 18-22.)

Vapaaehtoistyössä tärkeää on, että jokaiselle vapaaehtoiselle löytyy hänen osaamistaan vastaava tehtävä ja arvopohjaan soveltuva toimintaympäristö. Näiden kautta vapaaehtoistyöntekijän on helpompi löytää oma motiivi, sille miksi toimii vapaaehtoistyössä. Motiivin löytymisen kautta yksilö saa kokemuksen, että hän pääsee toteuttamaan itseään oman osaamisensa kautta ja sitä kautta hänen toiminnan merkityksellisyyden kokemus vahvistuu sekä motivaatio tehtävää työtä kohtaan kehittyy. (Porkka, Tenhunen 2020, 27-28.) Merkityksellisyyden ja onnistumisen kokemuksen kautta myös ihmisen minäpystyvyyden kokemus vahvistuu ja silloin toimintaan sitoutuminen lisääntyy. Oman osaamisen ja toiminnan kautta saadun merkityksellisyyden kokemuksen avulla motivaatio työtä kohtaa kasvaa ja vahvistaa motivaatiota entisestään. (Porkka, Tenhunen 2020, 79.)

Tässä opinnäytetyössä vapaaehtoistyöllä tarkoitetaan työtä, jota ihmiset toteuttavat vapaaajallaan leiritoiminnassa lastenleireillä. Näitä henkilöitä kutsutaan vapaaehtoisiksi leiriohjaajiksi. Käytännössä vapaaehtoiset leiriohjaajat sitoutuvat toimimaan viidellä lasten viikonloppuleirillä kevään aikana ja jakamaan osaamistaan sekä aikaansa. Tässä opinnäytetyössä vapaaehtoisten merkityksellisyyden kokemusta on lähdetty vahvistamaan aktiivisesti, sillä vapaaehtoiset pääsevät itse määrittämään omat vahvuutensa ja sen mihin taitoihin he kaipaavat tukea omassa osaamisessaan. Tätä kautta heille on mahdollisuus syntyä onnistumisen kokemuksia ja merkityksellisyyden sekä yhteenkuuluvuuden tunne vahvistuu. Toistuessaan tämä tukee vapaaehtoisen leiriohjaajan minäpystyvyyttä ja vahvistaa motivaatiota tehtävää työtä kohtaan.

4.2 Positiivinen pedagogiikka

Positiivinen pedagogiikka on yksi tilaajan Näe hyvä mussa -toiminnan toimintaperiaatteista ja siksi sen merkityksellisyys opinnäytetyölle on suuri. Positiivisen pedagogiikan keskiössä kulkee hyvän huomaaminen ja positiivinen sekä arvostava kohtaaminen. Positiivinen

pedagogiikka näkyy käytännössä Näe hyvä mussa -toiminnassa kaikessa, koska toiminta on rakennettu positiivisen pedagogiikan käytänteiden päälle. Positiivisen pedagogiikan määritelmiä on monia. Tässä työssä käsitellään sitä, miten positiivinen pedagogiikka näkyy arjessa ja toiminnassa.

Positiivinen pedagogiikka on lähtenyt syntymään positiivisen psykologian pohjalta. Positiivisen psykologian yhtenä kulmakivenä on ajatus siitä, että sen kautta pyritään vahvistamaan yksilön kokonaisvaltaista hyvinvointia. Positiivisen psykologian avulla pyritään huomioimaan myönteiset asiat ja vahvistamaan positiivisuutta ihmissuhteissa sekä tuomaan näkyväksi asioita, jotka tuottavat hyvää mieltä ja tukevat yksilön hyvää oloa. (Leskisenoja 2017, 32-33.)

Positiivisesta pedagogiikasta puhuttaessa kaiken ytimessä on vahvuuslähtöinen ja voimavaraperustainen ajattelu. Silloin kun jokaisella ihmisellä on yksilöllisiä vahvuuksia ja hän pääsee hyödyntämään niitä aktiivisesti toiminnassaan, mahdollistuu yksilön onnistumisen kokemus ja hyvinvointi vahvistuu. (Leskisenoja 2017, 46-47.) Positiivisessa pedagogiikassa yksilöä kannustetaan näyttämään, tunnistamaan ja keskustelemaan kokemuksistaan sekä tunteistaan. (Uusitalo-malmivaara 2014, 231-233).

Positiivisessa pedagogiikassa on tärkeää myönteinen toimintakulttuuri ja yhteisöllisyys sekä niiden kautta oppimisen, hyvinvoinnin ja sosiaalisten suhteiden tukeminen. Positiivisen pedagogiikan lähtökohtana on se, että yksilö pääsee toimimaan osallisena omassa toimintaympäristössä ja hänen toimijuuttaan vahvistetaan myönteisin keinoin. Oppimista ja hyvinvointia tuetaan yksilön vahvuuksien tunnistamisen kautta. (Uusitalo-Malmivaara 2014, 228-230.)

Virheiden ja puutteiden tarkastelun sijasta, positiivinen pedagogiikka tarkastelee sitä mikä on hyvin ja mikä auttaa ihmistä voimaan paremmin. Positiivisessa pedagogiikassa keskitytään myönteisiin kokemuksiin ja voimavaroihin sekä niiden vahvistamiseen. Sitä kautta innostusta uuden oppimiseen pyritään tukemaan ja tuomaan uusia toimintatapoja arkeen. (Avola, Pentikäinen, Kuusiniemi 2019, 32.)

Yksinkertaistettuna positiivisen pedagogiikan tarkoitus on opettaa näkemään ja sanoittamaan enemmän hyvää, vahvuuksia ja onnistumisia kuin heikkouksia, ongelmia ja virheitä. (Avola, Pentikäinen, Kuusiniemi 2019, 32).

Teoksessa Kukoistava kasvatus, korostetaan hyvinvoivan ja läsnä olevan aikuisen olevan yksi positiivisen pedagogiikan toteuttamisen keskeisistä asioista. Teoksessa tuodaan esiin, että positiivinen pedagogiikka pohjaa vahvasti kasvattajan omaan kokemukseen ja asenteeseen hyvinvoinnista. Kasvattajan hyvinvoinnin merkitystä ei tulisi unohtaa positiivisen pedagogiikan toteutusympäristössä, vaan siitä tulisi aktiivisesti huolehtia. Positiivisen pedagogiikan käyttäminen ja soveltaminen vaatii kasvattajalta kokoaikaista ympäristön havainnointia ja onnistumisen, kokemusten huomaamista sekä herkkyyttä sanoittaa hyvää. (Avola, Pentikäinen, Kuusiniemi 2019, 33, 42, 85.)

Opinnäytetyössä olen halunnut lähteä vahvistamaan ajatusta siitä, että positiivista pedagogiikkaa ja hyvän näkemistä vahvistettaisiin jo työtöimistä käsin. Positiivisesta pedagogiikasta puhuttaessa usein viitataan sen toteuttamiseen lasten parissa, itse ajattelen että positiivisen pedagogiikan ydintä voidaan kuitenkin soveltaa myös aikuisten parissa työskennellessä. Kun aikuisen hyvän näkemisen ja vastaanottamisen taito vahvistuu, tunne omasta merkityksellisyydestä kasvaa ja siten myös kasvattajan hyvinvointi vahvistuu.

4.3 Vahvuuslähtöisyys ohjaajuuden voimavara

Vahvuudet ovat keskeinen osa opinnäytetyötäni ja siksi on merkittävää, että avaan niitä myös tietopohjassa. Vahvuuksista lähtevä työskentely ja vahvuuksien huomioiminen työskentelyssä mahdollistaa yksilöllisen huomioimisen ja siten tarjoaa onnistumisen kokemuksia sekä mahdollisuuden hyödyntää laajasti erilaista osaamista työskentelyssä.

Teoksessa Kukoistava kasvatus avataan vahvuuksien merkityksellisyyttä yksilön hyvinvoinnin kannalta. Vahvuuksia voidaan ajatella ikään kuin hyvinvointiteorian, sillä kun ihminen tunnistaa ja tiedostaa omat vahvuudet, hänen itsetuntonsa vahvistuu ja sitä kautta ihmisen suoriutumiskyky paranee ja hän voimaantuu. Tällöin ihmisen hyvinvointi vahvistuu ja heijastuu elämän eri osa-alueille. Vahvuuksilla koetaan olevan myös vahvistava vaikutus yksilön itsetuntemukselle. (Avola, Pentikäinen, Kuusiniemi 2019, 100.)

Kun ihminen tunnistaa ja arvostaa omia vahvuuksiaan, sekä osaa hyödyntää niitä omassa toiminnassa tietoisesti, voidaan näitä taitoja kutsua vahvuustaidoiksi. Vahvuustaidoksi koetaan myös se, että ihminen kykenee kehittämään omaa osaamistaan ja vahvistamaan uusia vahvuuksia omassa toiminnassa. (Avola, Pentikäinen, Kuusiniemi 2019, 108.)

Ihmisen mahdollisuus käyttää luontaisia kykyjään vahvistaa hänen motivaatiotansa omaa työtään kohtaan ja tukee siten myös työssä jaksamista. Jos yksilöllä ei ole mahdollisuutta hyödyntää omia vahvuuksia, turhautumisen mahdollisuus vahvistuu ja väsyminen tapahtuu nopeammin. (Lammi 2020, 46.)

Teoksessa *Positiivinen johtaminen* Sanna Wenström toteaa, että vahvuuksien hyödyntäminen tuottaa yksilölle sosiaalista pääomaa ja vahvistaa itsetuntoa sekä minäpystyvyyttä. Vahvuuksista koetaan olevan hyötyä myös työn tuottavuuteen, työhyvinvointiin ja työssä suoriutumiseen. Niiden avulla ihmisen stressi vähenee ja sen on nähty heijastuvan myös sairauspoissaolojen vähentymiseen. (Wenström 2020, 126.)

Myös Kimmo Lammi kertoo teoksessa *Luontaiset vahvuudet työelämässä*, kuinka vahvuuksien tietoinen hyödyntäminen on synnyttänyt työelämässä monenlaista hyötyä. Käytännössä yksilöt pääsevät toimimaan osaamistaan vastaavissa tehtävissä. Tällöin myös tehtävien ja tavoitteiden jakaminen on koettu helpommaksi, työnantajan ja työntekijän keskinäiset odotukset kohtaavat selkeämmin ja keskinäinen ymmärrys vahvistuu sekä yksilöiden osaamisen kehittäminen lisääntyy. (Lammi 2020, 51.)

Osaamisen kehittäminen ja heikkouksien nimeäminen sekä tunnistaminen on usein helpompaa kuin vahvuuksien tunnistaminen. Tämän vuoksi vahvuudet jäävät usein lähes huomioimatta arjessa. Vahvuuksien huomioimista arjessa ja omien vahvuuksien tunnistamista voidaan vahvistaa ja tukea toisilta saadun palautteen avulla. Palautteen avulla yksilöt pääsevät kuulemaan omat onnistumisensa toisten sanoittamana ja näin niistä tulee enemmän totta. (Wenström 2020, 127.) Tärkeää on myös, että yksilöt haastavat itseään toimimaan toisinaan sellaisten asioiden parissa, jossa eivät koe olevansa vahvuksiensa äärellä. Tällöin on hyvä huomioida, että työntekijälle on kerrottu selkeät työtehtävät ja odotukset. Jotta yksilöllä on mahdollisuus onnistua tehtävässä ja siten kehittyä sekä kehittää osaamistaan. (Lammi 2020, 135.)

Vahvuuksien löytäminen ja hyödyntäminen vahvistaa parhaimmillaan ihmisen elämän merkityksellisyyden kokemusta. Kun ihminen pääsee tekemään asioita, jotka tuottavat hänelle hyvää oloa ja vahvistavat onnistumisen kokemusta, yksilön elämän merkityksellisyyden kokemus vahvistuu. Aito kiinnostus työtä kohtaan ja yksilölle tarjottu mahdollisuus käyttää työssään omia vahvuuksia luovat ihmiselle sisäistä motivaatiota ja työ alkaa motivoida ihmistä

sekä tuntua merkitykselliseltä. Kun ihminen pääsee käyttämään vahvuuksiaan sillä, on yhteys myönteiseen kokemukseen omasta tekemisestä ja itsestä. (Uusiautti 2019, 57-59, 88.)

Käytännössä tässä opinnäytetyössä vahvuuslähtöisyydellä on lähdetty tukemaan vapaaehtoisten leiriohjaajien ohjaajuutta jo tutustumisvaiheessa. Leiritimien tutustuessa jokainen ohjaaja on kertonut ääneen omia vahvuuksiaan ja niitä taitoja, joissa kokee olevansa taitava leiriympäristössä sekä asettanut itselleen kehitettävän taidon leirikauden ajaksi. Näitä vahvuuksia ja taitoja on hyödynnetty myöhemmin toiminnan edetessä vastuunjaossa sekä toiminnan suunnittelussa. Ääneen käydyn keskustelun kautta koko tiimi tulee tietoiseksi tiimin osaamisesta ja kehityskohteista ja siten pystyy tukemaan sekä huomioimaan yksilön vahvemmin. Leiri toimintaympäristönä mahdollistaa erilaisten vahvuuksien hyödyntämisen ja kehittymiskohteiden tukemisen tiimissä työskentelemisen ansiosta sekä toiminnan pitkäkestoisuuden vuoksi.

4.4 Työskentely tiimissä

Tiimissä työskentelyn valitseminen yhdeksi tietopohjan osaksi oli luontevaa, sillä opinnäytetyö rakentuu tiimityön ympärille ja työtiimien käyttöön. Työtiimi koostuu useista henkilöistä ja heidän yksilöllisistä taidoistansa ja tarpeista. Opinnäytetyöni kautta lähdin pohtimaan tiimityötä ryhmäytymisen ja vahvuuksien näkemisen avulla.

Tilastokeskuksen mukaan tiimityö määritellään työksi, jota tehdään aktiivisessa vuorovaikutuksessa pysyvässä ryhmässä, jossa yksilöillä on mahdollisuus vaikuttaa työhönsä. Määritelmässä todetaan, että työtä tekevällä ryhmällä on myös yhteinen tavoite toiminnalle. (Tilastokeskus 2022.) Ryhmässä työskennellessä selkeä yhteinen tavoite ja tietoisuus ryhmän tarkoituksesta on toimivan ryhmän edellytys. Tavoitteen kautta yksilöiden työskentely ryhmässä helpottuu ja sitoutuminen toimintaan vahvistuu. Useimmiten ryhmän tavoite tai toiminnan tarkoitus on ulkopuolelta määritelty. (Niemistö 2007, 37-38.)

Jari Salminen teoksessaan Onnistu tiimityössä pohtii tiimityötä tehokkuuden näkökulmasta. Hän nostaa esiin ajatuksia siitä, kuinka ryhmässä toimimalla erilainen osaaminen tiivistyy ja sitä kautta erilaisten ongelmien ratkaiseminen helpottuu. Toimiakseen parhaalla mahdollisella tavalla tiimin jäsenet tarvitsevat vahvoja sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteisymmärrykseen. (Salminen 2013, 23-24.) Työtiimit rakentuvat erilaisista ihmisistä, joilla on yksilölliset odotukset ja tarpeet tiimissä työskentelyä kohtaan. Ekstroverteille ihmisille asioiden

puhuminen on luonteva tapa käsitellä asioita, kun taas introvertit tarvitsevat aikaa asioiden pohtimiseen itsekseen. Osalle ihmisistä on erityisen merkityksellistä se, että heille perustellaan erilaisia vaihtoehtoja ja he pystyvät muodostamaan kokonaiskäsitelmän työn kohteena olevista asioista. Työskentely tiimissä vaatii toimijoiltaan pitkäjänteisyyttä, joustavuutta ja kärsivällisyyttä. (Wenström 2020, 123.)

Salminen kirjoittaa teoksessaan palapeliorganisaation mallista. Sen avulla tiimin jäsenten yksilöllinen osaaminen tulee vahvemmin hyödynnetyksi ja vastuualueita jaetaan yksilöllisen osaamisen ja mielenkiinnon kohteiden kautta. Tiimin osaaminen rakentuu siis erilaisten yksilöiden osaamisesta muodostuvasta palapelistä. Palapeliorganisaatio-mallin kautta yksilö pääsee työskentelemään oman ydinosaamisen äärellä, jakamaan osaamistaan ja kehittymään mielenkiintoisten teemojen parissa. Tällaisen toiminnan avulla yksilön työhyvinvointi vahvistuu ja innostus työntekoa kohtaan kasvaa sekä sen lisäksi että työnteosta tulee tuloksellisempaa myös yksilön henkilökohtaiset onnistumisen kokemukset lisääntyvät. (Salminen 2013, 26-27.)

Hyvällä työtiimillä on yhteinen päämäärä, sen jäsenet sitoutuvat olemaan osa tiimiä ja ottavat yhdessä vastuun tekemisestä sekä kuljettavat toimintaa kohti yhteistä tiimin tavoitetta. Tiimissä on hyvä yhteishenki ja siinä arvostetaan erilaisuutta. Tiimin sisällä on avoin ja turvallinen ilmapiiri, jossa jäsenet uskaltavat antaa palautetta ja ottavat sitä luontevasti myös vastaan. Positiivinen ryhmähenki tiimissä mahdollistaa yksilöiden keskinäisen toiminnan tukemisen ja kannustamisen. Jotta tiimi toimii sujuvasti, on tärkeää, että kaikki työtiimin jäsenet ovat tietoisia jokaisen vastuualueista. Tiimityölle on tärkeää antaa aikaa kehittyä ja kasvaa, muotoutua jäsentensä näköiseksi. (Salminen 2013, 31-33.)

Tiimissä työskenteleviä ihmisiä voidaan kutsua pieneksi ryhmäksi. Teoksessa Ryhmän luovuus ja kehityshehdot kerrotaan, että ryhmällä on viisi erilaista kehitysvaihetta, jonka kautta sen ryhmädynamiikka muotoutuu. Ryhmä rakentuminen alkaa muodostumisvaiheesta, jossa yksilöt opettelevat toimimaan yhdessä ja yhteiset toimintatavat alkavat rakentua. Muodostumisvaihetta seuraa kuohuntavaihe, jossa ryhmän jäsenet alkavat rohkeasti tuomaan esiin omia mielipiteitä ja toimintatapoja. Tässä vaiheessa yksilöiden erilaisuuksien kautta syntyy ryhmän sisäisiä konflikteja. Kuohuntavaiheesta ryhmä kehittyy yhdenmukaisuusvaiheeseen, jonka aikana ryhmän yhteenkuuluvuuden tunne vahvistuu ja erilaisia mielipiteitä opitaan arvostamaan sekä erilaisuutta pitämään ryhmän voimavarana. Parhaimmillaan ryhmä muotoutuu toimiva ryhmä, jolla on yhteiset ongelmanratkaisukeinot ja yksilöiden yksilöllistä osaamista hyödynnetään

toiminnassa aktiivisesti. Ryhmän kehityksen viimeinen vaihe on ryhmän lopetus, jolloin ryhmän toiminta päättyy. Toiminta päättyy usein, kun yhteiseen tavoitteeseen on päästy tai työ tavoitteen ympärillä muuttuu. (Niemistö 2007, 160-162.)

Leirityössä työskennellään kuuden hengen tiimissä, lähes puolen vuoden ajan. Tästä ajasta viisi viikonloppua toimitaan leiriympäristössä. Ryhmän kehitysvaiheet näkyvät leirityössä selkeän toiminnan alun ja lopun välissä. Näkyvin ryhmän kehitysvaihe on tutustumisvaihe, josta toiminta lähtee muotoutumaan. Tutustumisvaiheessa täytettävä vahvuustyökalu helpottaa ryhmän yhteisten toimintatapojen rakentumista ja toimivaksi ryhmäksi kehittymistä. Vahvuustyökalun avulla jokainen ryhmän jäsen tuo esille millaisia asioita toivoo ja arvostaa tiimityössä. Varsinaista tiimityön kuohuntavaihetta ei välttämättä leirityössä ole nähtävissä, vaikka erilaisia mielipiteitä tuleekin näkyviin. Yleensä leiriympäristössä toimiva tiimi hioutuu nopeasti yhteen ja toimii yhtenäisenä tiiminä erilaisia tilanteita kohdatessa. Tiiviin leiriarjen hektisyyden ja muuttuvien tilanteiden vuoksi yhtenäinen ja toimiva tiimi on tietynlainen edellytys onnistuneelle leirille.

5 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tämä opinnäytetyö on toteutettu laadullisena tutkimuksena, opinnäytetyö täyttää laadullisen tutkimuksen tunnusmerkit. Opinnäytetyön lähtökohtana on työelämästä nouseva todellinen kehityskohta. Työn tarkoituksena on kehittää käytännöstä lähtevä työkalu, ei tuottaa suurta tietomäärää tilaajalle.

5.1 Toimintatutkimus

Toimintatutkimukselle tunnistettavaa on, että tutkimus lähtee käytännöstä tunnistettavasta ongelmasta, johon lähdetään etsimään ratkaisua toimintatutkimuksen avulla. Toimintatutkimuksen tavoitteena on ratkaista alussa asetettu ongelma ja tuottaa tutkimuksen avulla uutta tietoa ja vahvistaa ymmärrystä tutkittavasta asiasta sekä tuottaa muutosta. Toimintatutkimus on käytännöstä lähtevää, ongelmakeskeistä tutkimusta, jossa kiinnostus on siinä, miten asioiden pitäisi olla sen lisäksi, miten asiat jo ovat. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2014, 58.)

Toimintatutkimuksessa tutkija on osallinen tutkimusprosessissa. Tutkija on aktiivisesti läsnä tutkimuksessa, ei sen ulkopuolella. Toimintatutkimus on sosiaalinen prosessi ja se etenee vaiheittain. (Valli, Aaltola 2015, 205.) Tutkimus rakentuu eri vaiheista: suunnittelusta, havainnoinnista ja arvioinnista. Nämä vaiheet muodostavat kehittämisen prosessin, ja toistuvat tutkimuksen aikana järjestelmällisesti ja niiden kautta saatua tietoa hyödynnetään aktiivisesti prosessissa. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2014, 60.)

Toimintatutkimus lähtee liikkeelle havainnoinnista ja ongelman tunnistamista, siitä edetään tavoitteen asettamiseen ja kehittämissuunnitelman kautta käytännön kehittämiseen sekä kehittämisen kautta saadun tiedon arviointiin ja analysointiin. Tämän jälkeen saadun tiedon pohjalta asetettua tavoitetta muokataan tarpeen mukaan ja tutkimuksen vaiheita lähdetään etenemään uudestaan prosessin mukaisesti. Toimintatutkimus on usein pitkäkestoinen prosessi, sillä todellisen muutoksen näkyminen arjessa vie aikaa. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2014, 60-61.)

Toimintatutkimukselle ominaista on, että tutkimus vahvasti on sidottu tutkittavaan tilanteeseen ja sitä toteutetaan yhteistyössä tilaajan kanssa. Tutkimus osallistaa tutkimusprosessissa mukana olevia ja prosessin aikana pysähdytään tietoisesti tarkastelemaan tutkimuksen etenemistä sille asetetun tavoitteen näkökulmasta. Toimintatutkimuksessa teorian ja käytännön tiiviillä

yhteistyöllä pyritään muuttamaan tutkittavaa todellisuutta toimintatutkimukselle asetetusta tavoitteesta käsin. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2014, 59-60, 205.)

Valitsin tutkimusmenetelmäksi toimintatutkimuksen, sillä ajattelen, että se soveltuu oivallisesti osaksi omaa kehittämistyötä. Kehittämistyön kehittämisiongelma on noussut tilaajan toiminnasta käytännön haasteena. Ongelmaan on lähdetty hakemaan ratkaisua ideoiden kokeilukaupungissa tiimissä, jonka kanssa luotiin ensimmäinen ratkaisumalli – vahvuustyökalu. Vahvuustyökalua on lähdetty testaamaan arjessa ensin kokeilukaupungissa ja sen jälkeen se on esitelty muille kaupungeille, jotka ovat lähteneet kokeilemaan sen toimivuutta heidän työskentelyssään. Kokeilujaksosta kerättiin palaute, jonka pohjalta vahvuustyökalua kehitettiin eteenpäin ja se asetettiin muiden työtiimien käyttöön tammikuussa 2022. Tiimien kokeilujakson puolivälissä tiimeiltä kerättiin palautetta vahvuustyökalun käytöstä, sen toimivuudesta ja kehittämisideoita. Mielestäni toimintatutkimus on juuri oikea tutkimusmenetelmä tähän tutkimustyöhön työn syklisyyden ja kokoaikaisen kehittymisen vuoksi.

5.2 Osallistuva havainnointi

Osallistuva havainnointi voidaan määritellä siten että tutkija on osa tutkittavien joukkoa ja siten luontevasti läsnä tutkittavissa tilanteissa. Tällöin tutkija pääsee osaksi luonnollista tutkittavien ympäristöä ja siten saa merkityksellistä ja ainutlaatuista tietoa tutkimuksen kohteesta. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2004, 216-217.) Havainnointia tutkimusmenetelmänä voidaan käyttää esimerkiksi silloin kun halutaan tutkia kuinka ihmiset toimivat heille ominaisessa toimintaympäristössä. Usein havainnoinnin avulla lähdetään hakemaan tietoa yksilön vuorovaikuttamisesta ja toimimisesta toisten kanssa. Havainnointia käytetään usein tilanteessa, jossa tutkitaan vaikeasti ennakoitavia tai nopeasti muuttuvia tilanteita. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2014, 114.)

Havainnointia miettiessä on tärkeää miettiä, millainen rooli havainnoijalla on, onko hän aktiivisesti osa tutkittavien joukkoa vai sovitusti tutkittavien ulkopuolella tarkkailijan roolissa. Osallistuvassa havainnoinnissa havainnoija osallistuu aktiivisesti tutkittavan kohteen toimintaan, tekee havaintoja toiminnan sisältä. Osallistuvassa havainnoinnissa vuorovaikutus tutkijan ja tutkittavan välillä tapahtuu tutkittavan ehdoilla, tutkija havainnoi toimintaa ja pyrkii vaikuttamaan toimintaan mahdollisimman vähän. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2014, 116.)

Osallistuvassa havainnoinnissa tutkijalla on kaksoisrooli, ihmisen ja tutkijan rooli. Tutkijan roolissa tutkimuksesta johtuvista syistä aktiivisesti tekemisissä tutkimuksen kohteen kanssa. Ihmisenä toimiminen näkyy aktiivisena tutkimuksen kohteena olevassa joukossa toimimisena. (Valli, Aaltola 2015, 147.)

Käytännössä osallistuva havainnointi toteutui opinnäytetyössä aktiivisena tutkimuspäiväkirjan pitämisenä sekä tietoisena havainnointina leiriympäristössä työskennellessä kuin palaverikäytännöissään. Työkalun luomisvaiheessa osallistava havainnointi oli näkyvämpi ja kerättävän tiedon määrä suurempi kuin prosessin edetessä. Seuraava aktiivinen vaihe osallistuvassa havainnoinnissa oli palautteen ja kokemusten keräämisen vaiheessa.

Työkalun luomisvaiheessa osallistava havainnointi näkyi vahvuustyökalun käyttöönoton havainnointina suunnittelupalavereissa, leirityössä ja leirien jälkeisissä purkupalavereissa. Näissä palavereissa havainnointi painottui vahvuustyökalun toimivuuteen ja siihen, kuinka työkalu vastaa tutkimuksen tavoitteisiin. Toinen merkityksellinen ajanjakso, jolloin havainnointia käytettiin, oli kokeilujakson jälkeen, kun työkalu asetettiin käyttöön muille tiimeille perehdytysviikonlopun aikana. Tällöin havainnoinnin keskiössä oli tarkkailla sitä, kuinka tiimit ottavat tiedon uuden työkalun käytöstä vastaan ja kuinka lähtevät sitä toteuttamaan. Kolmas havainnoinnin vaihe oli palautteen ja käyttökokemuksen keräämisen yhteydessä käyty keskustelu. Tässä keskustelussa tiimien jäsenet pääsivät kertomaan omia kokemuksiaan vahvuustyökalun käytöstä ja sen kehittämistarpeista.

5.3 Yhteisölliset ideointimenetelmät

Yhteisöllisistä ideointimenetelmistä puhutaan silloin kun tutkimukseen osallistujat pääsevät vaikuttamaan tutkimukseen ja ovat osa ongelman ratkaisua. Yhteisöllisille ideointimenetelmille ominaista on avoimuus, luovuus ja positiivinen ilmapiiri. Yhteisöllisiä ideointimenetelmiä käytettäessä erilaisia ideoita jaetaan työryhmässä ja niitä kehitetään yhdessä toimivammaksi. Aluksi on tärkeää tunnistaa ongelma ja asettaa toiminnalle tavoite, joka on määritetty tunnistetusta ongelmasta käsin. Yhteisöllisiä ideointimenetelmiä käytettäessä on merkityksellistä antaa aikaa yhdessä ideoimiselle avoimessa ja kannustavassa ilmapiirissä. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2014, 158-160.)

Tässä työssä yhteisöllisenä ideointimenetelmänä olen käyttänyt Padlet-seinää aineistonkeruumenetelmänä. Padlet on helppokäyttöinen, interaktiivinen seinä, jota osallistajat

voivat täyttää omalta tietokoneelta tai mobiililaitteesta. Padletia voidaan käyttää ideariihen toteutukseen, sillä jokainen osallistuja saa yksilöllisen linkin, jolla he pääsevät täyttämään vastauksiaan Padlet-seinälle. Padletin laatia luo Padlet-seinälle valmiiksi kysymyksiä, joihin osallistujat pääsevät vastamaan oman kokemuksen ja mielipiteen mukaan. Padlet-seinälle vastauksia voi jättää anonyymisti. Tämä mahdollistaa matalan kynnyksen osallistumisen. (Peda.net 2022.)

Käytännössä yhteisöllisiä ideointimenetelmiä käytettiin opinnäytetyössäni kehittämissideoiden ja kokemusten keräämiseen kokeilujakson jälkeen marraskuussa ja maaliskuun pedagogisessa tiimissä. Valittuna menetelmänä toimi verkkoon soveltuva matalan kynnyksen Padlet-seinä ja Padletin täytön jälkeinen yhteiskeskustelu, jossa halukkaat pääsivät keskustelemaan ajatuksistaan. Koin erityisen tärkeänä osallistujien anonyymiuden mahdollistamisen tutkimusaineistoa kerätessä. Tämä turvattiin henkilökohtaisella Padlet-linkillä. Linkkejä ei yksilöity tunnistettavasti. Yhteinen keskustelu toteutettiin Padletin täytön jälkeen, jotta toisten kokemukset eivät vaikuttaneet osallistujien vastauksiin.

6 AINEISTON KERUU JA ANALYYSI

Vahvuustyökalua aloitettiin ideoimaan kokeilukaupungissa syksyllä 2021 ja sitä kehitettiin yhdessä työtiimissä elo-marraskuun aikana. Tämän ajanjakson aikana keräsin tutkijana tutkimuspäiväkirjaani havaintoja siitä, kuinka prosessi on edennyt, millaisia haasteita se on tuonut tullessaan sekä kuinka asioita voisi tehdä toisin myöhemmässä vaiheessa. Näitä havaintoja hyödynsin vahvuustyökalu -mallin kehittämistyössä. Kokeilujaksosta kerättiin marraskuussa vapaaehtoisilta ja työntekijältä palauteaineisto käyttökokemuksesta ja vahvuustyökalun käytettävyydestä. Aineisto kerättiin Padlet-alustoille, vapaaehtoiset leiriohjaajat täyttivät yhden yhteisen padletin ja leirin työntekijä oman padlet-kyselyn. Yhteensä vastaajia oli viisi, joista neljä oli vapaaehtoisia ja yksi työntekijä. Tämän aineiston tarkoituksena oli luoda käsitys siitä, koetaanko vahvuustyökalu hyödylliseksi ja kuinka sitä tulisi muokata, jotta se tukisi vapaaehtoisten leiriohjaajien ohjaajuuden vahvistamista paremmin.

Vapaaehtoisten leiriohjaajien padletin kysymykset rakentuivat yksilön kokemuksen ympärille. Kysymyksillä kartoitettiin vapaaehtoisten kokemuksia siitä, kuinka he ovat päässeet leiritoiminnassa käyttämään vahvuuksiaan, kehittämään taitojaa sekä ovatko he saaneet tukea ohjaajuudelleen. Leirin työntekijän padletin kysymyksillä selvitettiin sitä, kuinka ohjaajuuden vahvistuminen toteutui vahvuustyökalun käytön avulla työntekijän näkökulmasta.

Opinnäytetyön lopullinen aineisto kerättiin maaliskuussa 2022 pedagogisessa tiimissä, jossa osallistujia oli kahdeksan. Pedagoginen tiimi on työsuhteeseen kuuluva palaveri, johon kaikki Näe hyvä mussa -toiminnan työntekijät kokoontuvat yhdessä järjestön koordinaattorin kanssa. Tässä aineistonkeruu tilaisuudessa pidin aluksi lyhyen alustuksen Powerpoint -esityksen avulla siitä, miten opinnäytetyöprosessi on edennyt. Esittelin ohjaajamatriisin, josta kehittämistyö on aloitettu ja siihen liittyvät käyttökokemukset sekä käsitelimme Näe hyvä mussa -toiminnan vapaaehtoisten leiriohjaajien ohjaajuuteen liittyvää tavoitetta. Tämän jälkeen kävimme läpi sitä, kuinka vahvuustyökalu on lähtenyt kehittymään ja rakentumaan nykyiseen muotoonsa kokeilukaupungissa.

Alustuksen jälkeen osallistujat saivat täyttää Padlet-kyselyn, johon he saivat avata omaa käyttökokemustaan vahvuustyökalusta. Jokainen osallistuja sai henkilökohtaisen Padlet-alustan, joka oli rakennettu kuuden kysymyksen ympärille. Kysymyksillä kartoitettiin vahvuustyökalun vahvuuksia, heikkouksia, kehittämismahdollisuuksia ja sitä kuinka ryhmät

ovat käyttäneet vahvuustyökalua ryhmäytymisen sekä suunnittelun välineenä (LIITE 4). Vastaajia oli seitsemän, jokainen vastaaja vastasi kaikkiin kysymyksiin. Vastausaikaa vastaajilla oli noin 20 minuuttia. Padlet-alustan täyttämisen jälkeen osallistujat saivat mahdollisuuden keskustella avoimesti yhdessä vahvuustyökalun käytöstä, sen vahvuuksista ja kehittämiskohdista. Näistä vastauksista muodostui kattava aineisto, joka pohjautuu arjesta lähtevään käyttökokemukseen. Yksi osallistuja ei täyttänyt Padlet-alustaa teknisten haasteiden vuoksi.

Kerätyt vastaukset teemoittelin kolmen aineistosta nousevan keskeisen teeman alle: ohjaajuuden vahvistaminen vahvuustyökalun kautta, vahvuustyökalun kehittäminen ja vahvuudet sekä vahvuustyökalu ryhmäytymisen tukena. Teemoittelun avulla saadun tiedon olen kuvannut tulokset kappaleeseen tiivistetyksi tekstiksi ja havainnollistaviksi kuvioiksi.

7 TULOKSET

Tässä kappaleessa tulen avaamaan esiin nousseita tutkimuksen keskeisiä tuloksia. Tulokset olen jakanut marraskuun 2021 ja maaliskuun 2022 tuloksiin. Maaliskuun tulokset esittelen kolmen keskeisen teeman kautta ja lopuksi kuvaan kootusti tutkimuksen tuloksien pääkohtia.

7.1 Kokeilujakson tulokset

Vahvuustyökalun vahvuudeksi marraskuun 2021 aineistosta nousi työntekijän kokemus leiritiimin osaamisen konkretisoitumisesta. Yksilöille vahvistui prosessin myötä kokemus, ettei kaikkea tarvitse osata itse. Vapaaehtoisten leiriohjaajien ohjaajuuden koettiin vahvistuneen vahvuustyökalun avulla, sillä yksilöllisiä vahvuuksia oli helpompi hyödyntää ja kehitettäviä taitoja lähteä tietoisesti tukemaan vahvuustyökalun täytön jälkeen. Kehitettävänä asioina vahvuustyökalun käytöstä nousi vapaaehtoisten mahdollisuus leirikohtaisten tavoitteiden asettamiseen, vahvuustyökalun käyttöönottoon liittyvän ohjeistuksen selkeyttäminen ja työkalun kehittäminen interaktiivisempaan toteutus muotoon.

Vapaaehtoiset toivat esiin, että he ovat kokeneet päässeensä hyödyntämään omaa osaamistaan. Aineistosta nousi esiin se, että vapaaehtoiset ovat kokeneet pääsevänsä vaikuttamaan toiminnan ideointiin ja heidän yksilöllinen osaamisensa sekä halu kehittyä huomioidaan suunnittelussa. Keskeisenä aineiston osana oli, että yli puolet vastanneista vapaaehtoisista koki, että omat ohjaustaidot ovat kehittyneet ja he ovat saaneet tukea uusien taitojen oppimiseen.

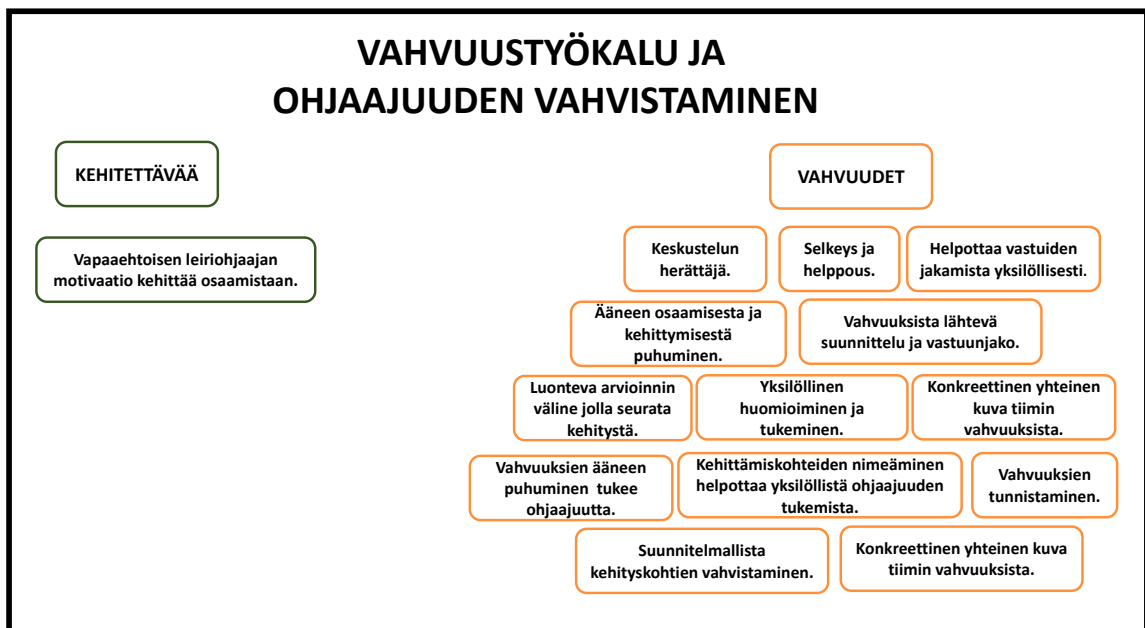
Marraskuun aineiston pohjalta vahvistui ajatus siitä, että vahvuustyökalulla voidaan tukea yksilöllistä ohjaajuutta sekä ryhmäytymistä leiritoiminnassa. Aineistosta saadun tiedon avulla kehitin vahvuustyökalua kevään toteutukselle. Kiinnitin huomiota tehtävän ohjeistuksen rakenteeseen ja selkeyteen sekä toin esiin mahdollisuuden toteuttaa työkalua visuaalisesti jokaisen tiimin haluamallaan tavalla.

7.2 Kevään 2022 toteutuksen tulokset

OHJAAJUUDEN VAHVISTAMINEN VAHVUUSTYÖKALUN KAUTTA

Kerätyssä aineistossa vahvuustyökalua käyttäneet kertoivat, että sen käyttäminen on helpottanut vapaaehtoisten leiriohjaajien ohjaajuuden tukemista. Vastaajat toivat esiin sen, että kun kaikkien vahvuudet ja osaaminen kerätään yhteen kuvaan sekä puhutaan ääneen, on

helpompaa huomioida osaaminen leirin suunnittelun ja vastuiden jakamisen yhteydessä. Yksilöllisten kehittämiskohteiden nimeäminen koettiin ohjaajuuden kehittämisen näkökulmasta merkityksellisenä ja omaa työtä helpottavana. Vahvuustyökalun ajateltiin lisäävän tietoisuutta ryhmän yksilöiden osaamisesta ja kehittämiskohteista sekä tuovan toimintakauteen luontevan arviointimenetelmän ohjaajuuden kehittämiseksi. Haasteena ohjaajuuden vahvistamisen näkökulmasta esiin nousi yksittäisen tiimin kokemus siitä, että kaikki tiimissä eivät halua käyttää vahvuustyökalua.

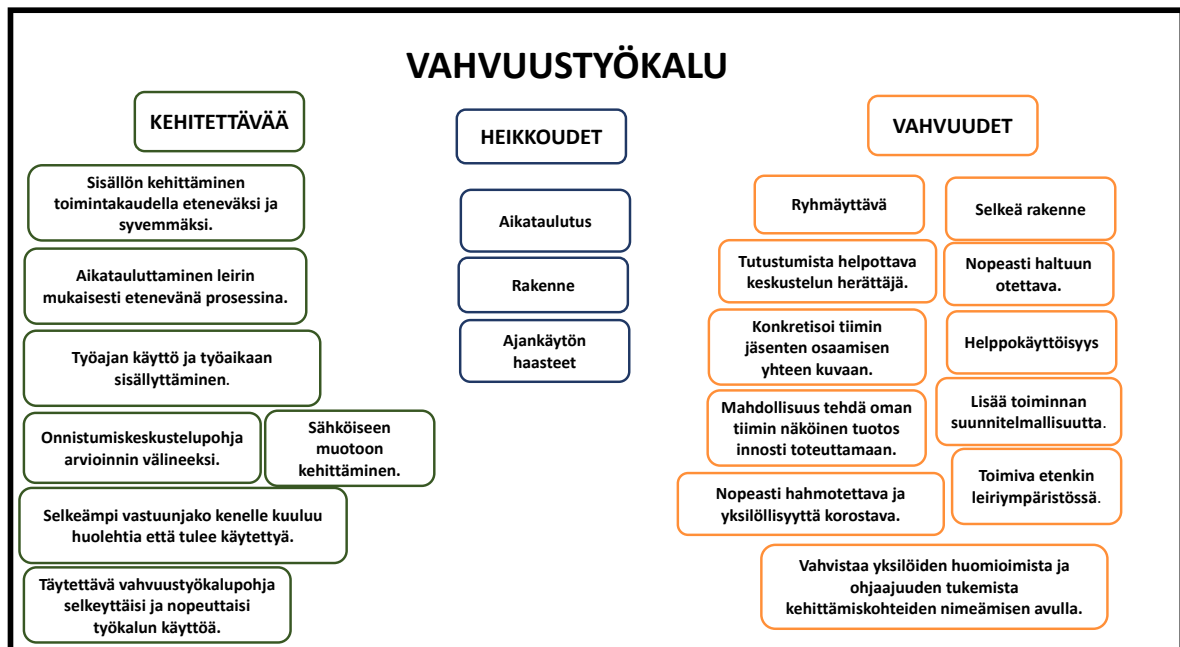
Kuva1 Kuvattuna aineistosta nousevat vastaukset ohjaajuuden vahvistamisen näkökulmasta.

VAHVUUSTYÖKALUN VAHVUUDET JA KEHITTÄMINEN

Vahvuustyökalun koettiin olevan helpokäyttöinen ja vastaavan leirityön tarpeita hyvin sekä tukevan työryhmän tutustumista että ryhmäytymistä. Usea vastaaja koki, että vahvuustyökalu on ohjannut hyvin vapaaehtoisten vahvuuksien tunnistamista ja niiden tukemista. Yksittäinen vastaajista koki vahvuustyökalun rakenteen haastavana ja toivoi että vahvuustyökalu prosessissa olisi selkeä aikataulu sekä ohjeistus mitä tehdä milloinkin. Tulevaisuudessa vahvuustyökalun käyttämistä helpottavaksi tekijäksi vastaajat nostivat toiveen valmiista esimerkkipohjasta, johon tiimit voisivat vahvuustyökalun koota. Kehittämisehdotuksina vastaajat toivat esiin, että vahvuustyökalun rinnalle voisi laatia onnistumiskeskustelupohjan, joka toimisi vapaaehtoisten kanssa käytävän keskustelun pohjana ja arvioinnin välineenä. Vastaajat nostivat esiin myös ajatuksen oheismateriaalista, jota vahvuustyökalun rinnalla voisi

olla tarjolla vapaaehtoisille leiriohjaajille esimerkiksi ryhmänohjaustaitoon ja positiiviseen pedagogiikkaan liittyen. Aineistosta nousi esiin toive, että vahvuustyökalua kehitettäisiin siten, että se sisältäisi kysymyksiä, jotka syventyisivät toiminnan edetessä ja tukisivat siten ohjaajuutta paremmin.

Useammasta vastauksesta nousi esiin se, että vahvuustyökalun käyttö olisi tarpeellista huomioida työajassa. Koettiin myös, että vahvuustyökalun olisi tärkeää olla osa työtehtävälistausta ja sen toteutusvastuun tulisi olla selkeästi osoitettu joko leiripedagogille tai leirijohtajalle. Kaikkien vastanneiden mukaan ajankäyttöön liittyvät haasteet ja työtehtävien hahmottaminen sekä uusien toimintatapojen opettelu koettiin olevan suurimpia haasteita vahvuustyökalun käyttöönottoon liittyen.

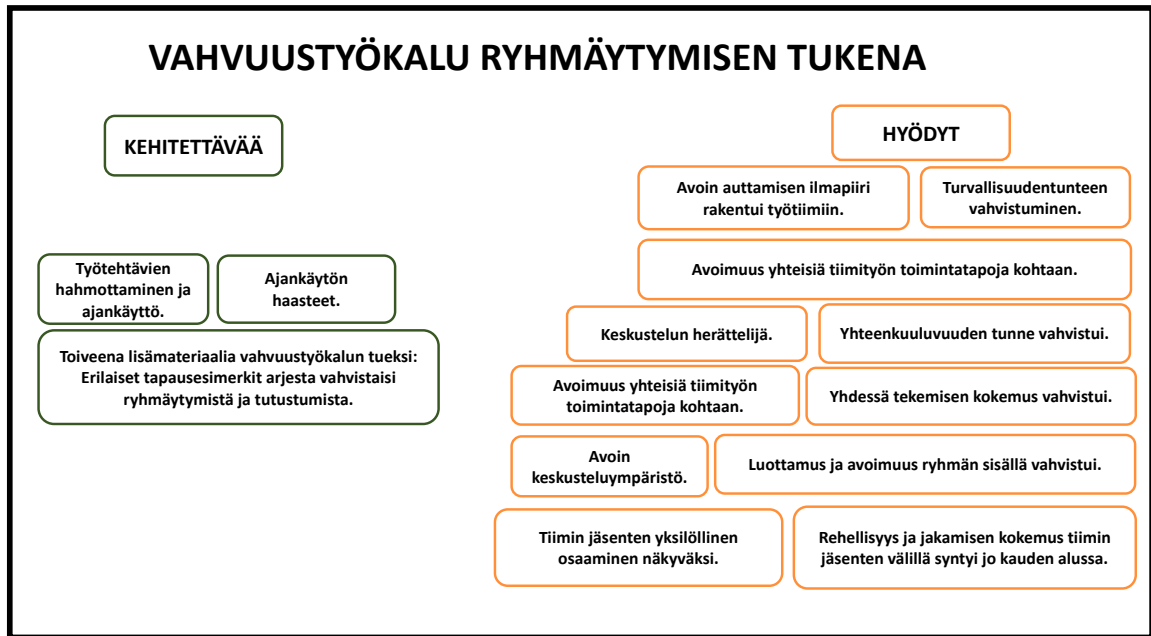

Kuva 2 Kuvattuna vahvuustyökalun vahvuudet, heikkoudet ja kehitettävät asiat kerätyn aineisto pohjalta.

VAHVUUSTYÖKALU RYHMÄYTYMISEN TUKENA

Vastaajien mukaan vahvuustyökalun on koettu vahvistavan tiimin jäsenten yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä avointa auttamisen ilmapiiriä. Aineiston mukaan vahvuustyökalun koetaan tukevan tutustumista ja ryhmäytymistä leirityön kannalta hyvin. Työkalun koettiin tarjoavan merkityksellistä tietoa tiimin yksilöistä ja osaamisesta juuri leirillä toimimiseen liittyen. Vahvuustyökalun käytön koettiin vastaajien mukaan vahvistavan yhdessä tekemisen kokemusta ja me-henkeä tiimin sisällä. Vastausten mukaan vahvuustyökalu tuki aloittavan tiimin turvallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä auttoi luomaan tiimin jäsenten

keskuuteen avointa auttamisen ilmapiiriä. Aineistosta nousi ajatus tukimateriaalista, jossa olisi kuvauksia erilaisia kasvatustilanteista leiriarjesta. Tukimateriaalien avulla ryhmässä olisi mahdollisuus keskustella siitä, kuinka kukakin toimisi tilanteissa. Tällaisen toiminnan kautta jaettaisiin erilaisia kasvatuskäsityksiä ja toimintatapoja sekä tutustuminen vahvistuisi.

Kuva 3 Kuvattuna vahvuustyökalun hyödyt ja kehitettävät asiat ryhmäytymisen näkökulmasta.

Suurin osa vastaajista on käyttänyt vahvuustyökalua osana leirisuunnittelua ja leiripurkua, näissä tapaamisissa on keskusteltu sekä tarkasteltu kokemuksia ja yksilöllisten tavoitteiden toteutumista. Yksilöllisten vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tarkastelun lisäksi vahvuustyökalua on osassa tiimeissä vastaajien mukaan käytetty myös tiimityön toiveiden toteutumisen tarkasteluun.

Koottuna tuloksista voidaan todeta, että Padlet -kyselyjen ja yhteisten keskustelujen kautta vahvuustyökalu koetaan vahvasti yksilöllisyyttä tukeväksi ja ohjaajuutta vahvistavaksi. Etenkin vahvuuksien yhdessä ääneen puhuminen ja oman kehityskohteen nimeäminen koetaan selkeänä sekä suunnitelmallisuutta vahvistavana pohjana yksilön ohjaajuuden tukemiseen. Vahvuustyökalun helppokäyttöisyys ja leiriympäristöön kohdentuminen koettiin vahvuustyökalun selkeinä vahvuuksina. Helppokäyttöisyyden kerrottiin olevan merkittävää käytettävyyden näkökulmasta hektisessä leirityön arjessa.

Keskeisiksi kehitettäviksi asioiksi kerätyssä aineistossa nousi ajankäyttöön, aikataulutukseen ja työnjakoon liittyvät asiat. Yksittäisenä haasteena aineistossa mainittiin myös toive,

vahvuustyökalun rakenteen selkeyttämisestä. Selkeyttämisellä tarkoitettiin vahvuustyökalun ohjeistuksen selkeyttämistä sekä työn aikajanallisuuden kehittämistä aktiivisemmin läpi toimintakauden kulkevaksi. Ajankäyttöön liittyvien haasteiden koettiin hankaloittavan vahvuustyökalun käyttöönottoa ja suunnitelmallista käyttöä. Erityisesti uudet työntekijät toivat esiin kokemuksensa työtehtävien kokonaiskäsityksen haasteesta, kun tehtäviä on paljon ja kaikki on uutta. Tällaisilla haasteilla tarkoitettiin työtehtävien ja niiden tekemiseen kuluvan ajan hahmottamista. Työnjaon osalta haasteena kerrottiin olevan se, ettei työntekijöillä ollut selkeää tietoa siitä, oliko vahvuustyökalun toteuttaminen leirijohtajan vai leiripedagogin vastuulla.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kerätyn aineiston pohjalta voidaan todeta, että vahvuustyökalun avulla Näe hyvä mussa -tiimit ovat saaneet käyttöönsä työkalun, joka tukee heidän toimintaansa monesta näkökulmasta katsottuna. Keskeisimpiä asioita tulosten pohjalta vahvuustyökalun käytettävyyteen liittyen oli se, että vahvuustyökalun koetaan vahvistavan ryhmäytymistä, turvallisuuden tunnetta sekä mahdollistavan yksilöllisesti vapaaehtoisten leiriohjaajan ohjauksen tukemista. Vahvuustyökalu koettiin leirityötä helpottavaksi, mutta myös kehitettävää työkalusta löytyi.

Vahvuustyökalun koettiin tulevan vahvemmin käyttöön leiriarkeen, jos sitä kehitettäisiin etenkin ajankäytöllisestä näkökulmasta. Kerätystä aineistosta nousi esiin vahva toive siitä, että vahvuustyökalu sisällytettäisiin työntekijöiden työtehtävälisäukseen, sille huomioitaisiin ohjeellinen ajankäyttösuositus työajasta ja se nimettäisiin selkeästi joko leirijohtajan tai leiripedagogin työtehtäväksi.

Tuloksia tarkastellessa voidaan huomata, että vastaajat ovat lähes yhtä mieltä siitä, että vahvuustyökalu on helpottanut suunnitelmallisen ja yksilöllisen toiminnan toteuttamista. Myös vapaaehtoisten vahvuudet ovat tulleet tietoisesti huomioiksi leiritoiminnan suunnittelussa. Lisäksi tuloksista voidaan nähdä, että vahvuustyökalun helppokäyttöisyys on vahvistanut sen käytettävyyttä hektisessä leiriarjessa, yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Opinnäytetyön kautta tilaajalle syntyi vahvuustyökalu-malli, jota on testattu sekä kehitetty työelämästä lähtevän palautteen avulla ja siten pyritty saamaan vahvuustyökalusta mahdollisimman vahvasti leiritiimiä palveleva. Lopullinen vahvuustyökalu rakentuu alussa esiteltyjen kysymysten kautta. Vahvuustyökalun ohjeistusta on selkeytetty ja kehitetty palautteen pohjalta sekä siihen on lisätty ohjeistus tiimeille siitä, että työkalu voidaan koota oman näköiseksi tuotokseksi myös sähköiseen muotoon. Ohjekirjeen liitteeksi on liitetty myös valmis vahvuustyökalupohja, jota tiimit voivat halutessaan käyttää.

Tulosten pohjalta koen, että vahvuustyökalulla on onnistuttu vahvistamaan minäpystyvyyttä ja lisäämään vapaaehtoisten motivaatiota sekä tarjoamaan vapaaehtoiselle työnohjauksellista tukea. Esimerkiksi Sanna Wenström tuo teoksessaan Kaikilla vahvuuksilla esiin näkökulman siitä, että ihminen on parhaimmillaan niissä rooleissa, jossa voi olla oma itsensä. Wenström korostaa vahvuuksien käyttöönoton merkityksellisyyttä myös työyhteisöissä. Hän tuo esiin näkökulman, jonka mukaan tutustuminen vahvuuksien avulla auttaa ryhmän luottamuksen

syntymistä sekä vahvistaa turvallisuuden tunnetta työryhmän sisällä, jo ryhmän kehittymisen vaiheessa. (Wenström, 2022. 306–307.)

Opinnäytetyötä aloitettiin toteuttamaan tilaajan tarpeesta vahvistaa vapaaehtoisten leiriohjaajien ohjaajuutta. Tilaajan palautteen ja kerätyn aineiston pohjalta koen, että tällä opinnäytetyöllä on onnistuttu vastaamaan tilaajan tarpeeseen. Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää ohjaajamatriisia ja vahvistaa positiivista pedagogiikkaa sekä vahvuuslähtöistä toimintaa työtiimissä. Tämän tavoitteen koen toteutuneen siten että työtiimeille on tarjottu uusi toiminmenetelmä, vahvuustyökalu. Työkalun avulla he voivat lähteä kartoittamaan tiimin jäsenten osaamista, vahvistamaan hyvää tiimin sisällä sekä tuomaan jo leirisuunnittelussa yksilölliset vahvuudet osaksi vastuunjako.

Jatkokehittämisideoiksi tästä opinnäytetyöstä nousee vahvuustyökalun kehittäminen aineistosta nousseen palautteen avulla sekä mahdollisen oheismateriaalin tuottaminen vahvuustyökalun tueksi. Oheismateriaalia tuottaessa on kuitenkin tärkeä huomioida, että vahvuustyökalu pysyy tarpeeksi selkeänä ja helposti käyttöönotettavana. Yhtenä työskentelyä helpottavana lisämateriaalina voisi olla vahvuuslistaus, joka liitettäisiin vahvuustyökalun ohjeistukseen. Tällä tavoin omien vahvuuksien nimeäminen voisi helpottaa ja vahvuustietoisuus tiimissä kasvaisi.

Tilaajalle opinnäytetyöstä jää käyttöön vahvuustyökalu-malli. Työkalun kehittämisellä, voidaan lisätä tietoista ohjaajuuden tukemista, edistää työyhteisön ryhmäytymistä sekä löytää vapaaehtoiselle leiriohjaajalle juuri hänen osaamistaan vastaava paikka ja siten vahvistaa hänen minäpystyvyyden sekä onnistumisen kokemustaan. Vahvuustyökalun kautta, tilaajalle tarjoutuu mahdollisuus monistaa vahvuuslähtöistä toimintamenetelmää laajemmin myös Näe hyvä mussaa -toiminnan ulkopuolelle.

9 ARVIONTI

Tässä kappaleessa tulen arvioimaan opinnäytetyön toteutumista ja tuomaan esiin työntilaajan arvion sekä pohtimaan työn eettisyyttä ja luotettavuutta. Lisäksi tuon esiin ajatuksiani siitä, kuinka opinnäytetyöprosessin aikana yhteisöpedagogin kompetenssiosaaminen toteutui. Kappaleessa käsitellään myös opinnäytetyöprosessin aikana vastaan tulleita haasteita ja kehityskohtia.

9.1 Eettisyys

Eettisyyttä opinnäytetyössä pohdittaessa keskeisiksi asioiksi nousivat oma kaksoisrooli opinnäytetyöntekijänä ja työskentely tilaajan toiminnassa. Tätä oli tärkeä pohtia etenkin aineiston keräämisen yhteydessä. Kuinka kerätä aineistoa siten että itse työntekijänä ei vaikuta kerättyyn aineistoon. Tämä oli tärkeää pitää mielessä läpi opinnäytetyöprosessin, etenkin kaikissa tutkimusmenetelmiin liittyvissä valinnoissa. Kokeilujakson aikana, pohdin paljon kuinka oma roolini kokeilukaupungin tiimin työntekijänä vaikuttaa käyttökokemukseen. Huomasin kuitenkin pian, että työparini kiinnostui vahvuustyökalun käytöstä ja onnistuin siirtämään itseni vahvemmin opinnäytetyön tekijän rooliin. Myöhemmin prosessissa opinnäytetyön tekijän roolissa pysymistä helpotti se, että vahvuustyökalun käyttö oli tuttua omalle tiimilleni, jolloin pystyin keskittymään vahvemmin toisten kaupunkien toiminnan käynnistämiseen ja ohjeistamiseen.

Tutkimuksen tekemiseen liittyviä eettisiä valintoja opinnäytetyöprosessissa on ollut avoin tiedottaminen opinnäytetyön tutkimusaineiston käsittelyyn liittyvistä asioista ja käytänteistä. Aineiston keräämiseen ja aineiston käsittelyyn liittyvistä seikoista tiedotettiin vastaajia infokirjeessä sekä aineistonkeruutilaisuuden alkuinfossa. Koin erityisen merkitykselliseksi sen, että aineistoa kerätessä vastaajilla on anonymiyden mahdollisuus. Tämä on merkityksellistä etenkin siksi että opinnäytetyössä oli suhteellisen pieni määrä vastaajia.

Opinnäytetyön luotettavuutta pohdittaessa koen keskeisenä seikkana jo aikaisemmin esiin nostamani näkemyksen siitä, että olen ollut tietoinen tekemistäni valinnoista ja niiden mahdollisista vaikutuksista opinnäytetyön luotettavuuteen. Olen onnistunut eriyttämään itseni työntekijän roolista tutkijan roolin. Luotettavuutta lähdin vahvistamaan laajentamalla vahvuustyökalun käyttöä oman työtiimini ulkopuolelle. Useammasta kaupungista kerätty aineisto toi näkyväksi todellisemman kokemuksen vahvuustyökalun käytettävyydestä.

Luotettavuutta vahvistaa myös opinnäytetyön pitkä toteutusaika ja työtiimien vaihtuvuus, jolloin vahvuustyökalun käytöstä ei ole tullut velvoittavaa ja rutinoitunutta, vaan sen käyttö on ollut motivoitunutta.

9.2 Kompetenssiosaaminen

Yhteisöpedagogin opinnot rakentuvat vahvasti yhteisöpedagogin ammatillisten kompetenssien ympärille. Kompetenssit koostuvat neljästä eri osa-alueesta: yhteisöllisestä, pedagogisesta ja yhteiskunnallisesta osaamisesta sekä organisaatio- ja kehittämisosaamisesta. Tämän opinnäytetyön kautta koen erityisesti yhteisöllisen, yhteiskunnallisen ja organisaatio- sekä kehittämisosaamisen vahvistuneen.

Yhteisöllinen osaaminen on näkynyt tässä opinnäytetyössä keskeisesti yksilöllisen ja vahvuuslähtöisen työskentelyn kautta sekä motivoimalla yksilöitä kehittämään omaa osaamistaan tavoitteellisen työskentelyn avulla. Lisäksi koen opinnäytetyöprosessin vahvistaneen työtiimien sisällä osallisuutta sekä tukeneen yhteisöllisyyden kokemuksen syntymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen on toteutunut etenkin tilaaja yhteistyön kautta. Opinnäytetyö on toteutettu kolmannen sektorin toimintaan ja toiminta rahoitetaan kuntayhteistyöllä. Joten opinnäytetyöllä tavoitetaan toimijoita yli yhteiskunnan sektorirajojen. Yhteiskunnallisen osaamisen näkökulmasta keskeistä on myös se, että opinnäytetyö toteutettiin osaksi Näe hyvä mussa -toimintaa, joka on osa ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä ja toiminnan kohderyhmänä on kriisiytymisuhassa olevat perheet.

Opinnäytetyö toteutettiin kehittämistyönä, joten organisaatio- ja kehittämisosaamisen käyttäminen oli luontevasti vahva osa opinnäytetyöprosessia. Työ on toteutettu tiiviissä ja avoimessa yhteistyössä tilaaja organisaation kanssa. Yhteistyön aikana opinnäytetyötä on muokattu työelämän tarpeen mukaan ja kehitetty tukemaan juuri tilaajan toimintaa parhaalla mahdollisella tavalla.

Opinnäytetyö on toteutettu kolmannelle sektorille ja erityisesti leirityöhön, mutta työn aikana syntyneen vahvuustyökalun sovellettavuus myös kunta-alalle on mahdollinen. Vahvuustyökalu on ajankohtainen työväline monenlaisiin yhteisöpedagogin työympäristöihin. Etenkin nyt, kun vahvuuslähtöisyys sekä yksilöllisen hyvinvoinnin huomioiminen tämän päivän yhteiskunnassa on merkittävästi vahvistumassa.

9.3 Tilaajan arvio

Tilaajan palaute opinnäytetyöstä, palautteen kirjoittanut tilaajan edustaja: Lasten, nuorten ja perheiden toiminnan koordinaattori Milla Kouri huhtikuussa 2022.

Vahvuustyökalu on menetelmänä käytännönläheinen ja helposti toimintaan mukaan otettava. Karoliina on omaa osaamistaan ja ammattitaitoaan pystynyt vahvasti hyödyntämään menetelmän kehittämisessä. Opinnäytetyö on auttanut meitä yhdessä tavoitteessamme: Ohjaajien vahvuuksien tukemisessa ja sen avulla olemme päässeet vahvistamaan vapaaehtoisten vahvuuksien löytymistä ja niissä tukemista entistä paremmin.

Työkalun pilotointi, kehittäminen ja käytäntöön ottaminen on sujunut asteittain ja koemme että olemme saaneet siitä paljon hyötyjä jo tässä vaiheessa. Menetelmän tärkeys ja siitä näkyvät hyödyt ovat Karoliinan perusteellisen ja ammatillisen työtteen tuloksia. Aito kiinnostus ja paneutuminen aiheeseen näkyvät vahvasti taustalla. Karoliina on osannut pyytää tarvittaessa ohjausta ja osaa reflektoida työn etenemistä. Hän on ollut vahva osa menetelmän siirtämistä käytäntöön ja osannut tässä kohtaa jo kehittää hyvin palvelevan menetelmän.

Leiriohjaajana toimiminen on Näe hyvä mussa -toiminnassa vaativaa ja pitkäjänteistä. Menetelmän avulla voimme varmistaa ohjaajien onnistumisen toiminnassamme sekä sitä kautta mahdollisesti lisätä sitoutuneisuutta sekä mahdollistaa ohjaajien omien vahvuuksien ja kehityskohteiden hyödyntämistä. Vahvuustyökalun käyttö ja toimintaan vahvemmin vieminen jää vielä järjestömmen työksi, mutta opinnäytetyön kautta meillä on siihen vahvempaa pohjaa ja tietoa jo tässä vaiheessa. Tulemme hyödyntämään tätä opinnäytetyötä ja materiaalia jatkossa ja jatkokehitämme sitä toimintaamme yhdeksi työkaluksi, joka jatkossa olisi käytössä kaikessa toiminnassamme. Lähdemme pilotoimaan tätä vielä laajemmin tulevana kautena. Tilaajana olemme kiitollisia Karoliinan panokseen kehittää vahvuustyökalua Näe hyvä mussa -toiminnan tueksi ja vahvistaa sen avulla ohjaajuutta. Menetelmän kehittämistä on tukenut Karoliinan vahva tietotaito ja näkemys toiminnasta. Vahvuustyökalu tulee vahvistamaan hyvin monipuolisesti ohjaajana olemista ja tuo esille sellaisiakin taitoja ja osaamista mitä ohjaaja ei ehkä alkuun osaisi mieltää vahvuudekseen.

9.4 Oma arvio opinnäytetyö prosessista

Tämän opinnäytetyön aikana olen kulkenut pitkän muutoksien täyttämän matkan. Opinnäytetyön aluksi, olin toteuttamassa hyvin erilaista työtä. Opinnäytetyö muotoutui

prosessin aikana vahvemmin tilaajan ja työelämän tarpeesta lähteväksi. Opinnäytetyön yhteistyö on aloitettu loppukesästä 2021 ja se valmistuu nyt keväällä 2022. Kokonaisuutena prosessi on ollut pitkä ja sen aikana tilaajan edustaja, oma työpari sekä työtiimit, joiden kanssa yhteistyötä tehtiin ovat vaihtuneet. Ajattelen näiden vaihdosten kuitenkin tuoneen tähän prosessiin vahvemmin työelämän äänen kuuluvaksi sekä vahvistaneen sitä, että opinnäytetyön kautta syntynyt vahvuustyökalu on juuri Näe hyvä mussa -toimintaa ja leirityötä palveleva.

Opinnäytetyöprosessin aikana koen valinneeni oikeita tutkimusmenetelmiä juuri tämän opinnäytetyön kannalta. Tutkimusmenetelmien käyttö on ollut suhteellisen tasapainossa prosessin aikana. Osallistuva havainnointi painottui tutkimuksen alkuvaiheeseen ja toimi merkityksellisenä osana siinä, millaisia suuntaviivoja tutkimukselle asetui. Käytännössä osallistuvan havainnoinnin avulla saadun tiedon keräsin tutkimuspäiväkirjaan, josta hyödynsin sitä tutkimuksen edetessä. Koen kuitenkin, että sen näkyväksi tekeminen itse opinnäytetyöhön jäi vähäiseksi. Vahvimpaan tutkimusmenetelmien rooliin opinnäytetyön toteutuksessa asetui yhteisölliset ideointimenetelmät, joiden kautta koen saaneeni merkityksellistä tietoa. Yhteisöllisten ideointimenetelmien koen olleen oivallinen valinta juuri tämän työn kannalta, sillä se vahvisti yhteisöllisyyden kokemusta sekä mahdollisti osallistujien vaikuttamisen opinnäytetyön toteuttamiseen.

Opinnäytetyön aikana olen ammatillisesti päässyt kehittämään yhteistyötaitoja, organisaatiokykyä sekä projektityön osaamista. Yhteistyön aikana myös hanketyö osaaminen ja organisaatorakenteeseen liittyvä tietous on vahvistunut. Opinnäytetyö on tarjonnut ammatillisen kehittymisen kannalta oivallisen mahdollisuuden päästä vaikuttamaan toimintaan ja nähdä kuinka ideasta voidaan saada kokeilemisen kautta toimiva sekä toimintaa vahvistava työkalu.

LÄHTEET

- Avola, Pauliina & Pentikäinen, Viivi 2019. Kukoistava kasvatus. Positiivisen pedagogiikan ja laaja-alaisen hyvinvointipetuksen käsikirja. BEEhappy Publishing.
- Hirsijärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997. 21.painos 2016. Helsinki: Tammi.
- Kansalaisareena.fi 2022. Vapaaehtoistyön määritelmä. Viitattu 1.4.2022
<https://kansalaisareena.fi/vapaaehtoiselle/vapaaehtoistoiminnan-maaritelma/>
- Kauppara, Helena (toim.) 2021. Kasvu vapauteen. Nuorten rinnalla seurakunnassa. Helsinki: Kirjapaja.
- Ketola, Tapani 2002. Leirituuli. Käsikirja leiritoiminnan järjestäjille ja ohjaajille. Helsinki: Lasten keskus Oy.
- Lahtinen, Pirkko 2003. Ihminen on tärkein instrumentti. Työnohjaus vapaaehtoisessa tukihenkilötyössä. Vantaa: SMS- tuotanto oy.
- Lammi, Harri 2020. Luontaiset vahvuudet työelämässä. Kohti onnistumisia ja motivaatiota. Sastamala: Vammaispaino.
- Leskisenoja, Eliisa 2017. Positiivisen pedagogiikan työkalupakki. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Niemistö, Raimo 2007. Ryhmän luovuus ja kehitysehdot. Tampere: Tammer-paino.
- Näe hyvä mussa 2022. Näe hyvä mussa -toiminta. Viitattu 28.2.2022.
<https://www.naehyvamussa.fi>
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma pro.
- Parasta lapsille ry 2022a Parasta Lapsille vuodesta 1945. Viitattu 11.4.2022.
<https://www.parastalapsille.fi/info>
- Parasta lapsille ry 2022b Arvot ja strategia. Viitattu 10.4.2022.
<https://www.parastalapsille.fi/jarjesto/arvot-ja-strategia>
- Parasta lapsille ry 2022 c. Näe hyvä mussa -toiminnan menetelmäopas. Ei julkaistu.
- Peda.net 2022. Padlet. Viitattu 20.4.2022.
<https://peda.net/p/anna.haapalainen%40edu.mikkeli.fi/at/padlet>
- Porkka, Suvi-tuuli & Tenhunen, Tuomo (toim.) 2020. Vapaaehtoistyön työnohjauksen haasteita. Helsinki: MIELI Suomen mielenterveys ry.
- Porkka, Suvi-tuuli 2009. Työnohjaamisentaito: Oppikirja vapaaehtoistyön työohjaajalle. Helsinki: Suomen mielenterveysseura.
- Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus.
- Salminen, Jari 2013. Onnistu tiimityössä. Tiimin jäsenen kirja. Helsinki: Multiprint oy.
- Tilastokeskus 2022. Tiimityö. Viitattu 6.3.2022. <https://www.stat.fi/meta/kas/tiimityo.html>

Uusiautti, Satu 2019. Tunnista vahvuutesi ja menesty. Helsinki: Kirjapaja.

Uusitalo-Malmivaara, Lotta 2017. Huomaa hyvä!: vahvuusvariksen bongausopas. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Valli, Raine & Aaltola, Juhani (toim.) 2015. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Wenström, Sanna 2020. Positiivinen johtaminen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Wenström, Sanna 2022. Kaikilla vahvuuksilla. Opas laajan vahvuusnäkökuvan käyttöön opetuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

LIITTEET

LIITE 1 Ohjaajamatriisi

LIITE 2 Infokirje tiimeille

LIITE 3 Vahvuustyökalu

LIITE 4 Aineistonkeruu kysymykset

LIITE 1.

Ohjaaja matriisi

Lomakkeen täyttämisen tarkoitus kartoittaa ohjaajien osaamiset ja tavoitteet tulevalle kaudelle.
Mitä minä osaan, mitä kaipaen toiminnalta lisää

	Taidot ja työkalut	On osaamista	Kiinnostaa oppia	Ei kiinnostusta	Haluan jakaa osaamistani
1	Ryhmän ohjaus				
2	Esiintyminen ja ilmaisu				
4	Liikunnallisuus				
5	Leikit/pelit				
6	Kokonaisuuksien suunnittelu				
7	Viestintä				
8	Valokuvaus				
9	IT-osaaminen				
10	Tekstin tuottaminen				
11	Lasten ohjaaminen				
12	Tunnetaito ohjaus				
13					
14	"Persoonallisuus osio"				
15	Vastuun ottaminen				
16	Sosiaalisuus/vuorovaikutus				
17	Yksilöohjaus				
18	Erityislapset				
19					
20					
21					

LIITE 2.

Vahvuustyökalu

Näe hyvä mussa- tiimit

Tämän vahvuustyökalun tarkoituksena on vahvistaa Näe hyvä mussa- toiminnan tavoitetta: Suunnitelmallinen toiminta vahvistaa vapaaehtoisten leiriohjaajien ammattitaitoa ja ohjaajuutta.

Työkalu rakentuu viiden kysymyksen kautta:

- Kuka ja millainen minä olen?
- Missä minä olen hyvä ja mitkä ovat vahvuksiani leiritoiminnassa?
- Mitkä ovat sellaisia taitoja ja tilanteita, joita haluaisin opetella tai jotka koen haastavaksi leirillä toimiessa?
- Mistä minulle tulee hyvä fiilis ja saan voimia arjessa?
- Mitä toivon tiimityöltä?

Kysymyksiä jokainen voi miettiä hetken itsenäisesti ja kirjoittaa ajatuksiaan ylös, jonka jälkeen vastaukset käydään keskustellen yhdessä läpi.

Kaikki vastaukset kerätään yhteen ja näistä rakennetaan yhdessä tiimin kanssa oman porukan näköinen koonti. Joten vain tiimin luovuus on nyt rajana, millainen lopputulos rakentuu. □

Vaihtoehtoisesti vastaukset voi koostaa yhteen kuvaksi tai tekstitiedostoksi leiripedagogin toimesta.

Tarkoitus on että tiimin yhteistä vastauskoontia kuljetetaan mukana leirien suunnittelu- ja purkupalaverieissa. Jolloin sitä on helppo käyttää osana tulevien leirien suunnittelua, tietoisesti vahvistavaa vapaaehtoisten leiriohjaajien osaamista sekä vahvuuslähtöistä työskentelyä tiimeissä.

Vahvuustyökalun tarkoitus on

- vahvistaa tiimin ryhmäytymistä.
- vapaaehtoisten leiriohjaajien kohtaaminen ja yksilöllinen ohjaajuuden tukeminen vahvistuu.
- tarjota väylä vapaaehtoiselle leiriohjaajalle kertoa toiveita ja tarpeita tiimille.
- vahvistaa hyvän näkemistä tiimeissä vahvuuslähtöisyyden avulla.

Kokemuksia ja ajatuksia vahvuustyökalun käyttöönotosta kerätään tulevassa pedatiimissä 10.11.2021. Palautetta ja kehittämisideoita työkalun käytöstä kerätään joulukuussa 2021.

Tämä vahvuustyökalu on kehitetty Parasta Lapsille ry:lle osana Humanistisen ammattikorkeakoulun Yhteisöpedagogi opintojen opinnäytetyötä.

LIITE 3.

LIITE 4.

Aineistonkeruu kysymykset maaliskuu 2022

Millaista hyötyä koet vahvuustyökalussa olevan ohjaajuuden vahvistamisen näkökulmasta käsin?

Miten vahvuustyökalua voisi kehittää, jotta se tukisi vahvemmin leiriohjaajan yksilöllistä ohjaajuutta?

Miten toivoisit vahvuustyökalu prosessia kehitettävän tuleville kausille, jotta sen käyttäminen olisi sujuvaa ja tukisi arkea mahdollisimman paljon?

Millaisia haasteita/esteitä huomasit vahvuustyökalun käyttöön/ käyttöönnottoon liittyen?

Miten koet vahvuustyökalun tukeneen teidän tiiminne ryhmäytymistä?

Perustele muutamalla lauseella.

Kuinka olette hyödyntäneet vahvuustyökalua leirien suunnittelussa teidän tiimissänne?